REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia.
BRAȘOV, piața mare Nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc. Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc la ADMINISTRAȚIUNE în Brașov și la următórele Birourĭ de anunciurĭ:
In Viena: M. Dukes Nachf. Max. Augenfeld & Emerich Lesner, Heinrich Schalek. Rudolf Mosse. A. Oppelike Nachf. Anton Oppelik. In Budapesta: A. V. Goldberger, Ekstein Bernat. In Hamburg: Marolyi & Liebmann.
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. — Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială.
RECLAME pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(Numĕr de Duminecă 7)

„GAZETA“ iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria: Pe un an 12 fl., pe sése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. N-rii de *Duminecă 2 fl.* pe an.
Pentru România și străinătate: Pe un an 40 franci, pe sése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr. N-rii de *Duminecă* 3 franci.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-nii colectorĭ.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare Târgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 10 fl., pe sése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. — Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 34.—Anul LXIII. Brașov, Duminecă 13 (25) Februarie. 1900.

Românii îșĭ cunosc datoria.

De mult nu s'a vorbit atâta despre cestiunea naționalităților în dietă, ca în dilele din urmă. A fost un adevĕrat potop de discursurĭ. Érășĭ au găsit Ungurii, că le stau în cale naționalitățile, că-i împiedecă a-șĭ ajunge scopul lor fantastic de-a face din acest stat poliglot un stat național maghiar, și așa, pornind dela kossuthistul Komjathy, au început érășĭ sĕ strige, că maghiarismul e în mare pericol pe câtă vreme guvernul de față nu va tinde de-a sugruma cu totul viața națională a popórelor nemaghiare prin sabiă și foc.

Așa a cerut Komjathy, așa au cerut și alții după el, învinuind pe ministru-președinte Szell, că nu-i destul de aspru și crâncen cu naționalitățile. Așa-déră șoviniștilor neîmpăcațĭ din dietă nu le este de-a căuta un mod de liniștire a naționalităților, ci din contră ei stăruesc, ca sĕ fiă și mai mult asuprite. De aicĭ se vede, că tótă desbaterea amintită a avut numai scopul de a lovi în șeful guvernului, atîtând și mai mult patimele în contra nóstră.

Ministrul-președinte Szell, cu tóte că este de un an la guvern, n'a dis nimic până acum asupra politicei sale față cu naționalitățile. El însu-șĭ spune, că e unul dintre aceia, carĭ tac și fac, nu-i place sĕ vorbéscă multe. A declarat dela început, că vré sĕ clădéscă statul național maghiar și că, prin urmare, nu urmăresce altă țintă, decât, pe care o urmăresc șoviniștii. Nicĭ c'a voit sĕ se facă vorbă despre naționalităților.

Politica lui este a lua naționalitățile cu binișorul și prin momeală și promisiunĭ góle, că va fi cu dreptate față cu fiă-care cetățean fără deosebire, sĕ le amăgéscă a crede, că voesce numai binele lor și sĕ le facă a-se lăpĕda de postulatele lor drepte închinându-se orbiș stăpânirei.

Ei, dér nu i-a fóst dat ministrului-președinte Szell a-șĭ țese planul acesta în tăcere. Are și el dușmanĭ și încă chiar în partidul guvernului. Cel mai mare dușman îi este fostul ministru-președinte Br. Banffy, care-i pórtă sâmbetele de când l'a rĕsturnat. Acesta cu ómenii sĕi a pus la cale tótă hărțuiala din dietă în cestiunea naționalităților și l'au silit astfel pe Szell, ca fără voiă sĕ-șĭ dea pe față arama politicei sale față cu naționalitățile.

A vorbit și ministrul-președinte Szell de douĕ-orĭ, apĕrându-se în contra atacurilor contrarilor sĕi și ceea ce a spus a dat de gol, că nicĭ el nu urmăresce îmbunĕtățirea stărei politice a popórelor asuprite, ci ca și Tisza Kalman și ca și Banffy, tinde la sdrobirea și contopirea lor în statul național maghiar. Cu alte cuvinte vré și el sĕ ne maghiariseze; numai în întrebuințarea mijlócelor și în metoda procederei se deosebesce întru câtva de aceia. Vré adecă sĕ fiă mai domol față cu mulțimea și-șĭ păstréză energia numai pentru așa disele agitațiunĭ în contra statului.

E întrebare acum, cine nu trece de contrarul statului în ochii stăpânitorilor de adĭ? Suntem prea pățiți, ca sĕ nu o scim. Numai acela nu este privit dușman al statului, care se plécă și se supune fără de cea mai mică opoziție la tóte asupririle și nedreptățirile neamului sĕu. Indată ce însĕ care-va îșĭ ridică vocea în apĕrarea drepturilor națiunei sale, îndată ce îșĭ manifestă simțul național și cere respectarea drepturilor naționale-bisericescĭ, este luat la ochĭ și învinuit, că ar avé nisuințe contrare ideii de stat maghiar.

Așa a fost până acuma, și Szell Kalman ni-o spune, că așa va fi și de aci încolo. De geaba dice el, că va păzi legea și egalitatea între cetățenĭ, căcĭ vedem cu ochii cum dilnic se calcă acéstă lege și egalitate sub cuvênt, că așa cere interesul statului maghiar. De un an de dile, de când stă Szell în fruntea guvernului, n'am pățit'o óre tot așa și numai așa?

Nu vede óre ministru-președinte, ce se petrece în Ardeal, cum se face politica cea mai ticălósă și pătimașă chiar și de cei ce chiămațĭ și datorĭ sunt a face justiția drĕptă și nepărtinitóre? Nu vede, cum este prigonită tinerimea nóstră fiind-că are și ea o inimă, care bate pentru neamul ei, are și ea pietate și recunoscință față cu acei bărbațĭ ai poporului român, carĭ au luptat și s'au jertfit, ca sĕ-l vadă liber și egal îndreptățit?

Dér câte alte călcărĭ de lege și asupririĭ nu trebue sĕ sufere bietul Român sub acest regim asupritor și totușĭ o fóiă de frunte a guvernului mai întrĕbă, décă Românii, carĭ sunt dintre toțĭ cei mai „indĕrĕtnicĭ“, pot sĕ spună, ce le lipsesce? Par' că acești Românĭ ar fi numai de erĭ aicĭ și par' că ar fi ștérsă cu buretele tótă istoria veacurilor trecute!

Rĕu se amăgesce d-l Szell, décă crede, că, călcând și el în urmele lui Tisza și Banffy, mai tiptil, va face trĕbă mai bună, decât ei. Ar fi lucru de rîs și o adevĕrată batjocură pentru istoria neamurilor și numai a bănui, că ar fi cu putință, ca o luptă purtată de veacurĭ pentru libertate și drepturĭ naționale, cum au purtat'o Românii cu atâtea jertfe, sĕ se pótă curma așa numai peste nópte prin câte-va vorbe prietinóse și lingușitóre ale unui ministru-președinte unguresc, de ar fi fost de dece-orĭ ucenicul lui Deak.

Pot vorbi șoviniștii ungurĭ ce vor voi în dietă, Românii îșĭ cunosc datoria cătră neamul și limba lor și nimic nu-i va face sĕ-șĭ uite de ea.

Revista politică.

Aprópe douĕ sĕptĕmânĭ, cât timp adecă s'au urmat în dieta din Pesta desbaterile asupra budgetului ministeriului de interne, în fiă-care ședință s'a vorbit despre **cestiunea naționalităților**. A început'o, cum scim, érășĭ Komjathy și pe urma lui s'au ridicat și guvernamentalĭ și opoziționalĭ, sĕ îmblătéscă paie góle, sĕ spună câte verdĭ și uscate despre naționalităților și sĕ propună mijlóce, cu ajutorul cărora Ungurii sĕ scape de supărăciósa cestiune a naționalităților. Din tot ce s'a vorbit însĕ în dietă asupraațiunilor nemaghiare, un lucru iese lămurit la ivélă: nicĭ guvernul, nicĭ partidele ungurescĭ, nicĭ nimenĭ dintre adversarii neamurilor din țéra acésta, carĭ nu se țin de semințiа lui Arpad și Tuhutum, n'au de gând a le face parte de drepturĭ egale și de libertate națională, cu atât mai puțin se gândesc la o resolvare drĕptă și achitabilă a acestei cestiunĭ.

Ca dovadă, că nicĭ stăpânirea, nicĭ nimenea dintre Maghiarĭ nu se gândesce serios la delăturarea nemulțumirii și amărăciunei adêncĭ de care sunt cuprinse popórele nemaghiare din acest stat, n'avem decât sĕ ne provocăm la vorbirea, ce a ținut'o în ședința de Miercurĭ a dietei ministru-președinte **Szell érășĭ despre cestiunea naționalităților**. A rĕspuns vorbitorilor din opoziție, carĭ l'au atacat pe tema politicei sale naționale. Și ca sĕ se scuture de tóte învinuirile, ce i s'au adus, dér mai ales ca nimenĭ sĕ nu se mai îndoéscă privitor la politica și direcția sa națională maghiară, d-l Szell s'a sufulcat de astă-dată mai strașnic, arătând Românilor, Slovacilor, Sêrbilor, Șașilor și tuturor cetățenilor de a doua mână, că întru nimic nu se deosebesce de Banffy, când e vorba de a-șĭ realisa idealul sĕu politic: „statul național maghiar unitar“. De bine ce a pornit'o în direcția acésta, ministru-președinte a început sĕ se laude, că va sci și el cum sĕ sugrume orĭ-ce agitațiune contra statului maghiar, cum sĕ pună la regulă pe „bujtogătăii“ din sînul naționalităților, așa cum a cerut și Komjathy, și va sci ce sĕ facă, în fine, ca „dacoromânii“ sĕ simtă puterea statului maghiar, care trăesce și înfloresce și are încă tăria de a culca la pământ pe „agitatorĭ“.—Nu vedețĭ așa-dér, cum Szell, ca și Banffy, promite sĕ arunce jertfe în gura nesă-

---

FOILETONUL „GAZ. TRANS“.

Indurare.

(Urmare).

Din frĕmîntăturile norilor despre apus, apărù o spărtură. Prin ea năvălirĕ razele sórelui, căděnd asupra convoiului: părea o gură uriașă din care eșia strigătul de desperare al dreptății din cer. Convoiul se depărta. Părinții și nevestele, de dragul celor ce se duc departe, mai făceau ba dece, ba dóuĕ-decĭ de pașĭ, ér în urma lor, satul, acoperit de norĭ mânioșĭ, rĕmâne pustiŭ; că tot ce era plin de viață, voinicii, se duceau. Singurul paznic, moș Trifu, tot rĕzimat de pórta țarinei, mai caută sĕ zărésca convoiul; dér ochii bĕtrânĭ și obosițĭ nu-l mai ajută, ci ei se ridicau spre cer, *acolo*, de unde cădeau radele acele luminóse și par'că lăcrĕmau... Așa, pironit, moș Trifu, plângea în taină povestea satului lui . . .

Fără sĕ prindă de veste, moș Trifu audi de-odată un glas dulce de copil, care i-a mângăiat de multe-orĭ sufletul. Era Ionel ciobănelul. Un strănepot al lui, rĕmas orfan de când era mic de tot. Ionel avea acum numai 12 anĭ și făcea și el trĕbă în satul lui. Pădia caprele și vitele satului și aducea în fie-care sĕră lapte și făină lui moș Trifu... Moș Trifu îl iubea ca ochii din cap. De câte-orĭ Ionel, obosit de alergătură după capre, adormia sĕra pe prispă legănat de poveștile frumóse ale lui moș Trifu? Și așa trăiau amêndoi, moș Trifu tot scăděnd din di în di și așteptând în liniște mórtea, ér Ionel tot crescênd și așteptând sĕ vadă și el odată vre-un meu cu șépte capete, orĭ vr'o fată de împĕrat din poveștile lui moș Trifu.

Tredit ca dintr'un vis, moș Trifu îi dise: — Bată-te norocul de copil! Ce? ai fost și tu cu dênșii?

Ionel, simțindu-se puțin vinovat, că l'a lăsat singur, se uită în pământ și nu dise nimic; îi făcù loc pe pórtă.

Pe drumul cel mare din mijlocul satului pustiŭ, moș Trifu cu Ionel ciobănelul, ținêndu-se de mână, merg încet încet îndreptându-se înspre căsuța lor de lângă șipotul din vale.

Inspre sĕră, de-abia, lumea ce însoțise convoiul se întorcea în sat, unii în grupurĭ, alții singuraticĭ. Intrau în sat, care pe unde apucau; pe pórta țarinei, prin deal séu prin vale de sat. Par'că se întorceau dela mort.

Irina, tot mângăind cu vorba pe mama Paraschiva, îșĭ udase și ea de lacrĕmĭ mânecile cămeșei. Nu perdea însĕ din vedere grupul de ómenĭ, unde era și moș Șerban. Se tot dădea pe lângă el, ca sĕ-l mai asculte ce spune. După-ce a întrat în sat, părăsì o clipă pe măsa și pe mama Paraschiva și se apropia de moș Șerban, care vorbia mereu cu gesturĭ largĭ:

— Vedĭ, Sandule, colo, locul acela din vale și până în zarea dealului, imașu, scii, pentru care judecata ni-o dat odată dreptate; ér vrea sĕ ni-l iee. Dice că n'a fost drĕptă măsurătórea! Apoi, neam din neamul nostru, din bĕtrânĭ scim, că acolo ne-am păscut tot-déuna vitele nóstre. Écă moș Trifu îi martor, om de o sută de anĭ aprópe, și cu frica lui Dumnedeu. Pe când era el flăcău, dice, că nicĭ nu se pomenia picior de proprietar orĭ posesor dela noi. Écă pe acolo dicea, că păscea el caprele, pe unde le pasce acum Ionel ciobănelul.

— Apoi, nu scim noi, Șerbane! Da ce credĭ! El vrea sĕ ne încurce tot mai rĕu. Că-i om fără frica lui Dumnedeu! Că noi am fost tot bunĭ și îngăduitorĭ cu el și tot ce-am avut pe suflet i-am tăinuit; da el, ca un om făr' de inimă a tot căutat sĕ ne gâtue și sĕ ne ia și bucățica copiilor din gură. Par'că nu-i mai ajunge atâta amar de pământ cât îl are! Când o murì, tot doi coțĭ de pământ o sĕ-i ajungă și lui pentru grópă! Om fără frica lui Dumnedeu. Cum disei adinióre, Șerbane, pe Ion Moțățeanu, scii tatăl lui Gheorghe, el l'a băgat în pământ. Apoi Manole Rotaru n'a rĕmas pe drumurĭ și cu o casă de copii? Audĭ! om cu pământ și cu gospodăriă sĕ ajungă salahor la cărămidăriă, ca țiganii. D'apoi Nița Cireș și Gavrilă Bolea?...

— Și moș Mitroi, adaugă sfiiciósa Irina. — Ei, și Mitroi, cum spuse și fata, și câțĭ alții! că nu mai scim nimic de urma lor. Ș'au luat sĕracii lumea în cap; nu-i mai vedem prin sat. Cine scie pe unde or mai fi! Écă la unii le-au rĕmas copiiĭ plângând pe la ușile ómenilor.

— Așa e! Sandule, dicea Șerban. Da dreptatea lui Dumnedeu e mare. O sĕ-l trăsnéscă odată Cel de sus! Noi nu ne vom lăsa; vom lupta până la mórte. Sĕ scie și copiiĭ noștri, că dreptatea e cu noi. Décă ér o încerca cu judecata, noi sĕ mergem și sĕ ținem la dreptul nostru. Écă, ómenĭ bunĭ, îmĭ umblă într'una prin gând, că el

turatului bălaur al şovinismului maghiar? Nu vedeţĭ cum şi el, ca şi înaintaşii sĕi la stăpânire, nu vré sĕ recunóscă în ţéra acésta, că ar esista şi alte individualităţĭ naţionale afară de Maghiarĭ, că ar esista popóre cu drept la viaţă naţională proprie şi cu aspiraţiunĭ la o desvoltare proprie naţională? Dér vorbirea lui Szell are şi ea o parte bună: va desmeteci pe cei ameţiţĭ cu devisele lui despre „lege, drept şi dreptate“ şi va topi speranţele naivilor şi uşor credĕtorilor în „dreptatea ungurésca“.

*

Alaltăerĭ s'a deschis **parlamentul din Viena**. După-ce preşedintele *Fuchs* a deschis şedinţa, noul ministru-preşedinte *Koerber* a desfăşurat într'o vorbire programul sĕu. Ministru-preşedinte a declarat înainte de tóte, că guvernul actual nu este un guvern de partide; e drept, că unul séu altul dintre miniştri stă aprópe de representanţii cutărei naţionalităţĭ, guvernul însuşĭ însĕ nu aparţine la nicĭ o partidă. Grupările marĭ ale camerei, dise Koerber, sunt compuse din *naţionalităţĭ*. Popórele Austriei, care este un stat de naţionalităţĭ, trebue sĕ se înţelégă între sine şi cea dintâiŭ datoriă a guvernului va va fi de a încerca *resolvarea cestiunei naţionalităţilor*. In câte-va dile însĕ pacea nu se póte face, nicĭ nu se pot regula de-odată tóte cestiunile de naţionalitate; ele trebue resolvate singuratic şi una după alta. Vorbesce apoi despre conferenţa de înţelegere, despre care nu póte spune întru cât va avé resultate positive. Ceea-ce însĕ s'a ajuns până acum, dice Koerber, a întărit în noi convingerea, că drumul pe care am plecat, este corect. Guvernul n'ar dori nimic mai fierbinte, decât ca partidele, care se cértă, sĕ se împace ele între ele. Din parte-i guvernul este gata, ca după încheerea conferenţelor de înţelegere sĕ vină în parlament cu proiecte referitóre la cestiunile însemnate de limbă etc. şi speră, că toţĭ cei chemaţĭ îşĭ vor da mâna, ca lucrarea sĕ aibă sucees. Pacea, dise ministrul, trebue sĕ se facă, căcĭ pacea o aştéptă poporaţiunea întrégă a imperiului.

In partea a doua a vorbirei, ministru-preşedinte Koerber desfăşură amĕnunţit programul politicei sale economice, sociale şi culturale. Dise, că parlamentul trebue sĕ voteze legile pactului economic cu Ungaria.

Renta şcólelor din Braşov

în Senatul român.

Joi s'a început în Senatul român discusiunea asupra proiectului de lege relativ la resolvarea cestiunei rentei şcólelor române din Braşov, care, precum scim, a fost votat de cameră.

Senatorul **Grigore G. Tocilescu**, ales raportor în cestiunea acésta, a dat cetire raportului sĕu, din care reproducem verbal partea primă: istoricul rentei. Étă-o:

Domnilor Senatorĭ,

Este un fapt în deobşte cunoscut, că ţéra nóstră, în toţĭ timpii şi în tóte împrejurările, a fost sprijinitórea aşeděmintelor creştine şi de cultură în ţĕrile vecine, în întréga Peninsulă Balcanică, ba chiar şi în Asia Mică până la Ierusalim. Nu esistă lavră, mănăstire, chinovie séu Biserică cât de neînsemnată din Muntele Athos, care sĕ nu fi fost ajutată cu mână largă de Voevoţii moldovenĭ séu muntenĭ cu mertice în banĭ, cu vase şi odóre sfinte, cu cărţĭ şi vestminte preoţescĭ; ér mai târdiu cu case, vii şi moşii. Sunt chrisóvele domnescĭ mărturiă, sunt scrisorile şi letopiseţele vechĭ, sunt însăşĭ obiectele preţióse păstrate în vistieriile séu în bisericile acelor lăcaşurĭ, carĭ vorbesc despre pietatea şi sentimentele generóse ale Domnilor românĭ.

Cu atâta mai mult, când era vorba de neam, de fraţii de acelaşĭ sânge şi de aceeaşĭ lege: câte bisericĭ n'au fost întemeiate în secolii trecuţĭ de Domnii ţĕrei românescĭ şi Moldovei prin târgurile şi satele ardelene? Câte din ele nu primiau mile domnescĭ, mertice în banĭ şi în natură, şi alte ajutorinţe? Din diua deşteptărei consciinţei naţionale în întreg poporul românesc, Biserica a fost alésă ca punctul de legătură între toţĭ fraţii de acelaşĭ sânge, şi fără vre-o preocupare séu tendinţă politică agresivă, ci numai din sentimente de umanitate, numai din nevoia de a trăi una şi aceeaşĭ viéţă sufletéscă, în lipsa unităţei politice, ei n'au căutat, decât sĕ şe ajute întru luminarea minţii, întru rĕspândirea credinţei dumneděescĭ, întru podóba sufletului şi formarea bunelor năravurĭ printre toţĭ Românii.

Când Diaconul Coressi (la an. 1577) tălmăcea şi scotea din tipar, la Braşov, psaltirea pe limba românéscă; când traducĕtorii *Testamentului vechiŭ*, publicau cartea la 1582 în Orăştie; când vrednicul Mitropolit al Moldovei Varlaam compunea „Cartea românéscă de învĕţătură“ (Iaşĭ 1643); când fraţii Grecenĭ traduceau şi tipăreau la Buzĕu Biblia sfântă; când, în fine, atâtea cărţĭ eşiau din tiparniţele Mitropoliilor şi Episcopiilor Ţĕrei românescĭ, Moldovei şi Ardealului, aceste lucrărĭ se făceau „ca sĕ fie de învĕţătură *tuturor* Românilor“, „ca sĕ fie de învĕţătură pentru *tótă* seminţia românéscă“, „căcĭ tóte limbile au şi înfloresc întru cuvintele slăvite a lui Dumneděu, *numai noi Românii pre limbă nu avem*“.

Biserica din Scheiŭ de lângă cetatea Braşovului a fost una şi póte cea mai mult ajutată şi înzestrată de amĕndóuĕ Principatele române, pentru-că legăturile acestora mai ales comerciale cu Braşovul erau fórte strînse şi neîntrerupte, începênd deja cu suta XIV. In frontispiciul bisericei Sf. Nicolae din Scheiŭ se citesce până astăţĭ scris în limba vechiă bulgăréscă (în an. 1599):

„† In numele Tatălui şi al Fiului şi al Sântului duh, începutu-s'au şi ziditu-s'au acest templu cu ajutorul dumneděesc, cu dăniile câtor-va creştinĭ, iubitorĭ de Christos şi cu *milostenia prea pioşilor Domnĭ ai Moldovei şi ai Ţĕrii Românescĭ*“.

Pisania apoi arată mai departe cum Petru-Vodă Cercel al Ţĕrii Românescĭ (în an. 1584) a reparat biserica, a zugrăvit'o şi din nou a înzestrat'o; cum, în fine, Aron-Vodă, Domnul Moldovei (în an. 1594) de asemenea i-a făcut mile şi ajutóre. Din chrisovul domnesc al acestuia (1594, Noemvre 28) resultă, că biserica în cestiune avea sĕ primésca regulat pe fiă-care an câte 12,000 aspri de argint; acest ajutor se confirmă din nou de cătră Gheorghe Ştefan, Domnul Moldovei (chrisovul dat în Iaşĭ, anul 1656, Aprilie 5, pentru alţĭ 8.000 aspri) şi nu cu alt scop, decât ca preoţii acestei sfinte bisericĭ, în rugăciunile şi slujbele lor, sĕ amintéscă şi pe domnia-sa şi sĕ se róge pentru ertarea pĕcatelor sale.

In pomelnicul scris în 1752, pe un isvod dela anul 1676, figuréză ca ctitorĭ Domnii românĭ începênd dela secolul XV-lea şi până la prima jumĕtate a secolului al XIX-lea. Dintre Domnii Ţĕrii Românescĭ menţionăm între alţii: pe Vlad Călugărul şi fiul sĕu Radu-cel-Mare, pe Neagoe Basarab, Pătraşcu-Vodă cu fiiĭ sĕi, Petru Cercel şi Mihaiŭ-Vitézul, pe fiul acestuia Nicolae Voevod cu soră-sa Florica, pe Radu Şerban şi Mateiŭ-Vodă Basarab, Şerban Cantacuzin, Constantin Brâncoveanu, Grigore Vodă Ghica; ér dintre ai Moldovei: pe Ştefan-Vodă cel Mare cu Dómna sa Maria, pe Alexandru Lăpuşneanu, Aron-Vodă. Gheorghiţă Ştefan, Duca-Vodă şi alţii.

Daniile făcute bisericei Sf. Nicolae din Scheiŭ consistau unele din moşii, vii şi acareturĭ, altele din mile de banĭ, privilegii şi scutelĭ. Pentru prima categoriă este interesant a ceti cartea de daniă din 1602 a lui Nicolae Pătraşcu-Vodă, fiiul lui Mihaiŭ-Vitézul, „dată de înaintea Sfintei bisericĭ când au fost tot poporul adunat şi toţĭ preoţii şi slujitorii bisericii“.

Étă cum sună acéstă carte de daniă:

„† Adecă noĭ Jon Nicolae Pătraşco Voevod ce am fost domnu a toată ţara românească, fecĭorul răposatuluĭ lu Mihail Voevod. şi eu domna Stanca a răposatuluĭ lu Mihail Voevod şi domna Floriica fata răposatuluĭ lu Mihail Voevod, scris-am aceasta carte a nostră, ca să aibă în ştire toţĭ domniĭ, cariĭ va dărui Dumnezeu cu domnia moşieĭ nostre ţăraeĭ rumâneştĭ, şi toţĭ boiariĭ ţăraeĭ şi mari şi mici, şi toţĭ părinţii Vlădici şi egumeniĭ şi preoţiĭ şi toţi creştinii, că de mult a avut usărdie şi obeaştanie (adică zel şi promisiune) părintele nostru răposatul Mihail Voevod împreună cu noi către sfânta biseareca de în Şchéi de lângă cetatea Braşovului ce ĭaste hramul Uspeniei Preacĭsteĭ B(ogordi)ţe (Adormirea prea Curateĭ născătoareĭ de Dumneděu) şi a luĭ S(ve)ti Nicolae, ca să întărim şi să miluim acest sfântu hram pentru sufletele nostre şi ale părinţilor noştri, cum au întărit şi au miluit şi alţi domni creştini ce au fost înainte de noi, şi ca să fim şi noi ctitori la această sfântă besearecă, cum au fost şi alţi domni şi ctitori bătrâni. Dereptu aceia cu faţă luminată şi cu inimă curată, cu tot sufletul şi cu toată vreare nostră noi am miluit şi am dăruit Preacĭsteĭ B(ogorodi)ţe şi luĭ S(ve)ti Nicolae satul anume Micşeneştii deîn judeţul Ilhovului, de lângă Gherghiţ să fie al sfentie besearece, ce ĭaste hramul Précistii şi a lui S(ve)ti Nicolae în Şchéi lângă cetatea Braşovului cu toato hotarul şi toată ocina şi deîn câmpu şi deîn pădure şi de l(a) apa şi cu morile cu toate, şi cu tot venitul, c'au fost sat al nostru de moşie de l'am dat păntru sufletul părintelui nostru Mihail şi păntru sufletul părinţilor noştre, şi păntru sufletele nostre, şi să fim şi noi ctitori la acest sfânt hram ca şi alţi domni şi ctitori bĕtrâni ce aŭ fost, ca să avem rugă şi poméná până în vecie şi până ce ne va ţiné *Dumneděu* viţa i pre noi; şi fie cine de ruda nostră să avem a griji şi pururea a întări şi a milui aceasta sfântă besérecă ca să poată ţiné preuţii şi diaconii şi ţărcovnicii să slujască întru sfânta besérecă dioa şi noaptea şi să roage Dumneděu dereptu sufletele nostre şi pentru toată creştinătatea; Dereptu aceia ne rugăm cu faţa la pămêntu, cu numele sfenteĭ troiţe, cu ruga Précĭsteĭ si a luĭ S(ve)ti Nicolae, cătră domnia vostră domnĭ creştinĭ cariĭ ve alége Domnul Dumneděu în ţara românéscă, au de ruda nostră, au de alta rudâ, să vĕ învéte Dumneděu şi pré curata maică şi s(ve)ti Nicolae să întăriţi poména nostra şi cu putére ce v'au dăruit Dumneděu şi cu cărţi de ocină ca să întăréscă Dumneděu pre Domnia voastră intru Domnie Domnia vostra céastă viiaţă cu pace şi cu multă tărie şi sănătate, iar în cela véc cu înparăţia ceriului, şi pre

---

ér s'a dus pe la Galaţĭ, sĕ mai învîrtéscă şurubăria cu judecata; că vrea sĕ strice măsurătórea cea de-acum doi anĭ ca sĕ ne mai ia din imaş, din dreptul nostru. Dér sĕ nu ne lăsăm! Când o fi aşa ceva, sĕ fim cu toţii în pĕr, şi sĕ nu lăsăm sĕ ne mute hotarul.

Tot ascultând când pe Şerban, când pe Sandu, Irina prinse de veste, că a ajuns în dreptul casei lor. Mama Zoiţa îi făcù semn, de pe prispă, sĕ vină acasă. Nu-i venia sĕ se despartă de ei. Simţia în sufletul ei nu atâta ură în contra celui pe care moş Şerban îl blestema, ci o durere neînţelésă şi un dor de a vedĕ îndeplinindu-se dreptatea, pe care tot satul o cerea.

— Ce tot te bagĭ, Irino, în sufletul ómenilor bĕtrânĭ, dicea mama Zoiţa. Ia vedĭ mai bine de pune de mămăligă.

Irina nu rĕspunse nimic. In gândul ei dicea: déc'ar fi audit şi mama cât de frumos grăia moş Şerban.

— Ei, sciu eu, dicea mama Zoiţa. Şerban e un om vrednic; ne apĕră el. Că décă n'ar fi fost el, ehe! tot satul încăpea pe mânile....

— Da tata de ce s'a băgat vizitiu la el? Arde-l'ar focul de grec! Nu scii mamă, ce spunea moş Şerban de el.

— Apoi de ce sĕ se bage! Écă s'o băgat. Nu-l scii pe tată-tĕu cum e?

— Inaintea vetrei, pădind ceaunul cu mămăligă, Irina începù sĕ plângă. Audise şi simţise prea multe în diua aceea. Cu gândul la Gheorghe, care plecase şi la cele ce audise din gura lui moş Şerban, simţia un fel de durere şi de nelinişte, care îi îneca sufletul.

— Da, ce ai înebunit, fă Irino, de plângĭ atâta? Lasă că o sĕ se întórcă el. Şi ce? Par'că nu mai sunt flăcăi în sat?

Vorbele mă-sei o întărîta şi mai tare. Plângea cu sughiţ.

— Fugĭ de aicĭ, nebuno! dute în cămară, décă vreai sĕ te bocescĭ!

Mama Zoiţa îi smucì făcăleţul din mână, ér ea se duse în cămara de alăturĭ. Cu capul rĕzimat pe lada ei de zestre, Irina plângea cu hohot... Obosită de plâns şi de chin adormì aşa îmbrăcată. Nu s'a mai deşteptat până a doua di.

* * *

A doua di, mamele, nevestele şi fetele nu se mai puteau astîmpĕra pe acasă. Se duceau într'una unele pe la altele ca sĕ-şĭ mai omóre nĕcazul. In tótă sĕptĕmâna aceea, nu s'a ales nimic de tréba lor. De se puneau la rĕsboiu, iţele se încurcau; décă raţele şi purceii mai obraznicĭ năvăliau în tindă, cerênd de mâncare, eşiau cu piciórele rupte. Óla cu fiertură dedea într'una în foc; şi până sĕ se întórcă dela fântână trecea un ceas, că steteau, în mijlocul drumului cu cofele lângă ele, tot văitându-se şi căindu-se una pe alta.

Ómenii, mai tarĭ de ânger ca ele, se împrăştiau tăcuţĭ şi singuraticĭ, care pe unde aveau trébă.

Irina, cu ochii umflaţĭ de somn şi de plâns, eşia pe pórtă cu un căuş cu grăunţe de păpuşoiu la supţióră, spunênd mă-sei, că se duce la alde Gherghina sĕ rîşnéscă. In drum, nu putù sĕ nu-şĭ arunce ochii în spre partea în care plecase Gheorghe. Trebue sĕ fie departe acu, gândea ea. Ce-o fi acolo, la Galaţĭ? Tata spunea, că e frumos. Tot mergênd şi gândind aşa, tresărì. Audì o descărcătură de puşcă. Ochii 'i se întórse înspre partea de unde venia sgomotul şi zărî pe cósta délului din faţă curtea boerésca. Uitase de Gheorghe. Faţa şi vorbele lui moş Şerban îi reveniau în minte; şi cu cât privia înspre curtea boerésca, cu atâta o durere neînţelésă şi o desnădejde păreau că-i taie piciórele. Intórse capul cu gróză plecând înspre casa Gheorghinei.

Când întrà pe pórtă, Gheorghina tocmai eşia cu cofa la apă.

— Da ce escĭ aşa buhabă la faţă, fă Irino?

— Deh! sciu eu, Gheorghino. Mĕ dóre în coş; şi par'că mi-se înécă sufletul. Am venit sĕ răşnesc la voi; nu-e nimenĭ la rîşniţă?

— Nu-e. Da sĕ cauţĭ hădăragu....; l'am ascuns în hlujanii din ungherii căsoiului, că băeţii ceia se jócă tótă diua pe acolo şi o sĕ strice rîşniţa. Mĕ întorc de grabă, Irino, sĕ stăm de vorbă. Am sĕ-ţĭ spun ceva.

Irina, cu o mână pe hădărag şi cu cealalta în póla cu grăunţe, rîşnesce cam a lene. Se opresce des sĕ se odihnéscă; mai mult însĕ cade pe gândurĭ.

Gheorghina fusese în gónă la apă, şi se şi întorsese.

— Da ce stai aşa pe gândurĭ, Irino?

— Eh, bată-l pustia de noroc, fă Gheorghino, că n'avui parte de el!

— Aşa e, fă Irino, décă Gheorghe a plecat. De acu, când s'o întórce. Écă mie mi-a venit şi póte o da Dumneděu sĕ am parte de el!

— Ce spui Gheorghino! Cu cine?

— Ia cu Radu, scii, cela dela Pleşa.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Domnia voastră și pre toți boiarii țerești carii se vor nevoi a întări acéstă poménă a nostră; iar carii se vor nevoi și se vor ispiti a surpa și a strica mila s(ve)ti besérice și poména acésta a nostră ce am faptu de noi de bună voia nostră, au va fi Domnul, au vlădică, au boiari, au megiiași, au om sărac, pre acela să'l strice și să'l surpe Dumnedeu și să-l desrădăcinéscă de pre pămêntu și pre el și pre feciorii lui și pre toată ruda lui și să-ĭ sta părâși înaintea lui Dumnedeu Précĭstaa și s(ve)ti Nicolae și rugăciunea acestiĭ sfinte béserică și în acest véc și în cela ce va să fie; și să fie trăclet și afurisit întâi de sfântaa troiță și de cinstita crucé lui Hristos și de sfinții bezsplătnici (cei fără de arginți) și de sfinții prooroci și de sfinții apostoli și mucinici s(ve)titelni (sfințiți) și prepodomnici (prea cuvioși) și de toți pravetnicii (drepții și de noi păcătoșii, și să-i fie partea ca a lui Daftan și Aviron și a feciorilor lui Corei întru un loc cu Iuda și cu Aria, cu Ana și cu Caiafa, că noi am dăruit cu toată voia noastră acest, sat ce mai sus am scris pe nume: Micșănești Précisti și lui s(v)ti Nicolae să fie acestii sfântă besérică de ocină și de moșie neluată și neschimbată în vecie".

(Urmează martorii, semnăturile și pecețile).

Din acest act, adevĕrat monument al limbei părinților noștri cum o grăiau dênșii acum 300 de anĭ, se vede cu câte strașnice legăturĭ și jurăminte se făceau daniile, câtă rîvnă și pietate aveau Domnii românĭ din timpurile bĕtrâne pentru lăcașul dumnedeesc din Brașov, cum acest lăcaș poseda din vechime drepturĭ nediscutate în România. Și dovadă, că biserica Sf. Nicolae din Scheiŭ a întrat imediat în posesiunea dăniei făcute de Nicolae Vodă, este faptul, că atuncĭ când mai târdiu se iscă proces de revendicare, Mateiŭ Vodă despăgubesce în banĭ pe preoții bisericei (Chrisovul lui Constantin Șerban Basarab 1654) pentru moșia deposedată.

Alte documente constată, că numita biserică a stăpânit în Țéra Românéscă și Moșia Budișteni, „cu câmp, pădure, vie și apă și vad de móră la Cotrocenĭ (document din 1784), moșia Merișanii din județul Muscel dăruită de Constantin-Vodă Brâncoveanul), vii în dealul Scăenĭ pe valea Grecilor (anaforaua divanului domnesc din 1790, cu scutélă pe plata vinericiului și a altor angarale), vii în Moldova (Crisovul din 1731 al lui Mihail Racoviță prin care, pe lângă scutéla ce face oilorși vitelor preoților dela biserica Sf. Nicolae din Brașov, scutesce și de vamă vinurile din viile, ce aveau biserica în Moldova). etc.

Din categoria a doua, voiŭ cita numai chirisovul din 21 Iunie 1825, în care Grigore Vodă Ghica dice: „popa Voinea dela Sf. biserică a doua din Ocher ot Brașov, care s'au prefăcut din nou..., d'impreună cu toțĭ mahalagiiĭ acelei Sfinte biserică, cu jălbĭ de rugăciune au venit către domnia mea, că sfânta acéstă biserică ce din nou s'a zidit în locul celei vechĭ, la *care și domnia nóstră am făcut óre-și-care ajutor, unde cu silința lor au aședat și școlă de învĕțătura copiilor, la care școlă se află o sumă mare de copii sĕraci, ai cărora părințĭ nu sunt în stare a puté plăti la dascălĭ ca sĕ i învețe frica lui Dumnedeu și obiceiurile cele bune, din care pricină rĕmân de tot neînvĕțați, sĕlbaticĭ și ticăloșĭ impilați în prostime.... făcêndu-ne rugăciune ca precum alte școle din alte locurĭ sunt ajutate (de Țéra Românéscă) sĕ se ajute și acésta cu o mila*", căcĭ precum dice Voevodul la începutul chrisovului sĕu: „tótă facerea de bine și ajutorul în tot locul și pretutindenea e bine primită lui Dumnedeu, ér ceea-ce se face la locurĭ pricinuitóre binelui și folosului de obște, *cum și școle de învĕțătură*, care împodobesc pe ómenĭ cu înțelepciune, cu cuvêntul și cu lumina credinței și a cunoscinței de Dumnedeu și alte asemenea folositóre obștei, acelea cu atât sunt mai cuviincióse și plăcute lui Dumnedeu".

In schimb Domnul nu cerea dela preoții brașovenĭ decât: „*întru slujbele lor a ruga pe milostivul Dumnedeu pentru a domniei stare și binele țĕrei a pămêntului acestuia*".

Ast-fel, d-lor senatorĭ, până în prima jumĕtate a secolului al XIX-lea biserica și școlele române din Brașov s'au bucurat în amêndouĕ principatele de drepturĭ reale și consacrate de veacurĭ.

Apoi se întêmplă, nu se scie cum, că moșiile și bunurile acelea, care se stăpâniseră până acum în Țéra Românéscă, ca și în Moldova sĕ între în mânile altora, sĕ fie perdute prin prescripțiune și statul român sĕ le înstreineze.

Acéstă întrerupere însĕ de posesiune, provenită din diferite împrejurărĭ, n'a fost un mótiv pantru-ca în diua când comunitatea bisericei din Brașov a venit sĕ reclame drepturile sale, România sĕ refuse a-și plăti o datoriă veche și nediscutată, ci din potrivă, ea a recunoscut'o deplin drept și fără nicĭ o șovăire.

Așa în 1860, soborul bisericesc dela Sibiiu, sub președința celui mai mare și mai vrednic Metropolit Andrei Șaguna, a însărcinat pre neuitatul prelat sĕ céră guvernului român: décă nu însĕ-și proprietățile și bucuria privilegiilor perdute, cel puțin echivalentul rentei în banĭ. Metropolitul însciințéză mai întâiŭ pe guvernatorul Transilvaniei despre mijlocirea ce va face pe lângă guvernul Principatelor.

În chipul acesta s'a născut prima alocațiune budgetară în budgetul Moldovei, la anul 1860, pe cifra de 500 galbenĭ; în budgetul Țĕrei Românescĭ, în 1861, pe cifra de 15.750 lei vechĭ, și apoi după unificarea Camerelor și ministerelor, s'a regulat suma de 36.400 lei vechĭ până la anul 1868. Atuncĭ regretatul Dim. Gusti, ca ministru al cultelor și instrucțiunei publice, a făcut o lege votată în unanimitate, prin care se acordă Eforiei școlelor centrale române din Brașov suma anuală de lei noi 23.500 (lege promulgată în *Monitorul Oficial* Nr. 165 dela 20 Iulie 1868).

Deosebit de acéstă anuitate, întemeiată pe nisce ocligațiunĭ consfințite de veacurĭ și figurând în budgetele următóre cu mențiunea expresă: *după legea specială*, mai găsim încă tot dela acéstă dată, pentru gimnasiul și biserica Sf. Nicolae, o sumă variabilă între 10 până la 15 mii de lei până la anul 1875. Acéstă sumă se acorda tot ca o compensațiune a drepturilor comunităței brașovene, care nu era mulțumită cu ceea-ce 'i se recunoscuse prin lege. Deja în 1872 se presentase în Camera legiuitóre un proiect de lege din inițiativă parlamentară datorit repausatului de vecĭnică memorie Mih. Kogălniceanu; d-lor general Manu, Balș, Vernescu, Vladimir Ghica și alora, prin care proiect se propunea a se servi bisericei Sf. Nicolae din Brașov încă un supliment de anuitate în cifra de 15.000 lei. Acest proiect a căpĕtat ființă de lege în anul 1875.

Pe temeiul acestei legĭ, votate de Senatul conservator și de Camera conservatóre, în bugetele începênd cu anul 1876 încóce, aflăm trecute amêndouĕ locațiunile astfel: „*idem școlelor române din Brașov (legea specială) 23.500 lei; gimnasiului și bisericei Sf. Nicolae din Brașov (lege specială) 15.000 lei*".

Écă, d-lor senatorĭ, cum s'au fixat drepturile bisericei Sf. Nicolae din Brașov, la cifra de 38.500 lei pe an, cu mențiune ca acéstă sumă anuală de 38.500 lei sĕ fiea bisericei Sf. Nicolae pentru școlele greco-orientale române din Brașov, întreținute de disa biserică.

*

In *partea a doua* raportul d-lui Tocilescu arată cum dela 1860—1895 s'a plătit regulat renta bisericii și școlelor din Brașov, cum la 1895 sub guvernul Sturdza a încetat plata rentei, cum s'a mai plătit odată de ministeriul Aurelian, apoi revenit la cârmă guvernul Sturdza a încetat érăși plata. Arată cum fostul ministru de esterne Sturdza a început tratările diplomatice cu guvernul unguresc, cum aceste tratărĭ au fost continuate de către guvernul actual conservator și duse la un capĕt, căcĭ guvernul unguresc a recunoscut drepturile vechĭ ale bisericii Sf. Nicolae, renta a devenit perpetuă și internațională.

In fine, raportorul cu cuvinte căldurose și insufleţite cere Senatorilor, ca fără osebire de părerĭ politice séu de patimĭ trecĕtóre, sĕ voteze cu inimă caldă de Românĭ proiectul de lege.

„Liga" din Oradea. Gazetele unguresci au facut sĕptĕmâna acésta mare tărăboiŭ scriind despre înființarea unei așa numite „*lige patriotice române*" în Oradea mare. „Liga" acésta, diceau ele, s'ar face cu scop de a aduna la un loc pe toțĭ „patrioții românĭ", carĭ apoi sĕ încerce înfrățirea Românilor cu Maghiarii. Se dicea, că în fruntea acestei mișcărĭ s'ar fi pus chiar d-l Iosif Gall, membru în camera magnaților, și alțĭ Românĭ din Oradea, printre carĭ și un slușbaș numit Gramma Döme. Bucuriă mare se făcuse în israilul unguresc. Dér bucuria acésta a fost curênd turburată, căcĭ trei dintre domnii despre care se afirma, că sunt printre urditorii „ligei" (adecă d-nii I. *Groza*, Fl. *Duma* și N. *Firu*, toțĭ din Oradea mare) au publicat într'o fóiă unguréscă din Oradea o declarațiune, în care spun, că nu-i vorbă de întemeiarea unei asemenea lige, din simpla causă, că *Românĭ nepatrioticĭ nu sunt*, ba chiar așa poreclitii „dacoromânĭ" își iubesc patria, ca orĭ-care Ungur.

Precum se vede, a fost vorba dér de o comediă de cele cu córne și de-o scornitură îndrăsnéță, la care „patrioții" jidanomaghiarĭ se pricep de minune. Chiar o fóiă semioficiósă „*Orsz. Ert.*" scrie, că după informațiunile primite dela loc competent, înființarea „ligei" din vorbă a fost numai ideia unui funcționar (Gramma Dőme), care s'a convins și el, că în Bihor nu e nevoiă de o astfel de „ligă", ba ea ar fi chiar *păgubitóre*.

Așa-dér drăguța de „ligă patriotică română" e îngropată oficial. Nu mai lipsesce, decât ca „patrioții", carĭ au *inventat'o*, sĕ pună scaiŭ și polomidă pe mormêntul ei.

Rĕsboiul dintre Burĭ și Englesĭ.

Lumea întrégă privesce cu încordare la luptele din Africa de médă-di. Toțĭ aștéptă cu neastêmpĕr sĕ vadă cui îi va surîde norocul: bravului popor al Burilor, care luptă pentru libertate și neatêrnare, séu puternicului și îngâmfatului popor engles, care în nesațul și pofta lui barbară de-așĭ lăți tot mai mult stăpânirea și de-a se îmbogăți în pa-

---

— Ei bată-te! Și cum s'a făcut?

— Écă așa! Astă-vară, scii, m'am dus pe acolo; am ajutat tușei Catrinei la secere, și secera și el pe lanul vecin. Eu tot cântam așa secerând și el se tot dădea pe lângă bucata unde seceram eu. A întrat în vorbă cu mine: ba că sĕ-i dau bota cu apă, că i-e sete, ba sĕ mĕ întrebe cum e prin sat, pe la noi. Ei, și eu ce sĕ fac! l'am ascultat. S'a tot rugat: mai cântă-mĭ cântecul acela, ba celalalt. I-a plăcut frundă verde foi de nuc, scii. Și écă așa. Peste trei sĕptĕmânĭ o sĕ fiă logodnă. O sĕ vină cu toții aicĭ, în sat la noi; vine și tușa Catrina. Vii și tu Irino, nu-e așa?

— Ei da, venim!

Irina, ascultând cu ce bucuriă vorbia Gheorghina, uitase sĕ mai rîșnéscă. Cădea pe gândurĭ și se întrista din ce în ce mai tare.

— Ia lasă Irino sĕ rîșnesc eu, îi dise veselă Gheorghina, că tu nu poțĭ; dicĭ că ți-i rĕu.

Gheorghina își legă tulpanul pe cap ca nevestele, își suflecă mânecile și se puse pe rîșnit cântând:

Frundă verde foi de nuc,
Tóte fetele se duc
Sub umbră de nuc,
Numai eu nu mĕ mai duc
Sub umbră de nuc....

. . . .

Irina, aședată jos, pe pragul din ușa căsoiului o privia, dér gândurile îi sburau departe....

— Ia audĭ, mĕ strigă mama, fă Gheorghino; mĕ duc!

— Tocmai am isprăvit și eu de rîșnit.

Irina își luà căușul cu făină la subțióră și plecà, rugând pe Gheorghina sĕ-i spue și ei tot ce s'o mai întêmpla cu nunta.

* * *

Dece dile au trecut dela plecarea sortașilor și lumea din sat tot întristată. Dór cu munca se mai luau și ei ca sĕ uite, cu vorba își făceau mai rĕu.

Mama Paraschiva ajunsese într'un hal de vorbia tot satul de ea căind'o. Acasă nu mai avea nicĭ un rost. Cum dădea prin casă peste vr'o sdreanță de antereu séu peste vr'o opincă de a lui Gheorghe, o apuca plânsul. Punea repede lăcatul pe ușă și eșia pe pórtă, fără sĕ scie unde se duce.

— Uite Paraschiva, ér se dă în vênt de dorul lui Gheorghe, dicea tot satul.

Lumea începuse sĕ o înconjóre, de câte-orĭ o vedea prin sat.

— Ce dracu atâta bocet! dicea mama Ruxanda. Écă și nouă ne-au plecat băeții și nu ne mai bocim atâta. Par'că a înebunit, Dómne iartă-mĕ, și Paraschiva asta! Umblă așa ca o năucă, pe la ușile ómenilor.

Numai Irina o mai mângăia cu vorba. De câte-orĭ se furișau amêndouĕ pe după câte-un gard, unde steteau ceasurĭ întregĭ vorbind numai de Gheorghe.

* * *

Într'o Duminecă, era o di frumósă de tómnă. Mama Zoița cu o părechiă de desagĭ pe umerĭ și cu ciubotelele în bĕț pleca la têrgușorul vecin, ca sĕ mai cumpere ceva óle și ulcele.

— Sĕ iei séma de casă, Irino, că póte sĕ vină și tată-tĕu adĭ dela Galațĭ. Eu o sĕ mĕ întorc înspre séră.

Irina o petrecù până în pórtă. Rĕmase singură. Neclintită în mijlocul ogrădii, cu mânile la subțióră privesce cu sfințeniă sórele, ridicându-se măreț de după dealul din dosul casei lor. Raze calde și binefăcĕtóre îi mângăiau ochii și obrajii, chinuițĭ de plâns, și par'că o înseninau.

Ce frumósă di o sĕ fiă adĭ! își dicea ea, zimbind. Póte sĕ fiă și horă adĭ!

Da ce sĕ caut acolo, décă Gheorghe nu-e!

Măcăitul raților, strînse împrejurul ei, cerênd de mâncare, o deștéptă din vis. Se puse pe trébă.

Sórele era la prândul cel mare și Irina aședase tóte în bună regulă: așternuturile strînse, pĕsĕrile hrănite.

Fără sĕ-șĭ dea sémă, se vede înaintea oglingiórei, lipită în păretele din cămară. Își potrivia șiragul de hurumuz la gât și mănunchiul de floricele pe cap. Se gătise ca de horă. Puse lăcatul pe ușă și eși în pórtă. Stătea nehotărîtă. Ce sĕ facă? Sĕ se ducă la al de Gheorghina, și de acolo la horă?... séu mai bine sĕ stea acasă?...

Mai făcù câteva ocóle prin ogradă, ca una ce nu-și putea afla locul.

Trecù pe lângă peretele casei despre grădină. Dărì nucul falnic și liniștit din fundul grădinii. Par'că o chemà la el. Fără sĕ-șĭ dea sémă, se vede aședată sub el.

Se lungì pe o cóstă în iérbă, urmărind cu ochii cum cădeau din când în când frundele nucului.

Nucul și locul acela îi aduse aminte de Gheorghe. Câte serĭ petrecuse ei acolo, stând de vorbă și drăgostindu-se! Gândul îi sbura departe... Ce frumos trebue sĕ

guba altora, umblă sĕ nimicéscă și sĕ sdrobéscă resistența celor dintâiŭ.

Acest rĕsboiŭ se pórtă de aprópe cincĭ lunĭ de dile. Decursul lui de până acum a fost pentru sumețul Albion o crudă desamăire. Trufiei englese i-se părea la începu[illegible], ca armatele Angliei vor ocupa Pretoria așa numai c'o simplă plimbare, și aicĭ, în capitala Transvaalului, vor sĕrbători Crăciunul. Dér n'a fost așa. O singură învingere au raportat Englesii asupra Burilor, la Elandslaagte, ér de-atuncĭ și până în dilele din urmă Burii au mers din victoriă în victoriă. Ajunseră lucrurile până acolo, încât guvernul din Londra era făcut pământ, că ba adĭ, ba mâne va cădé Ladysmithul și se va prăpădi Kimberley, unde Rodhes-Cecil, supranumit diavolul rĕsboiului, va fi prins și va fi spândurat, séu purtat într'o cușcă de fier prin întreg Transvaalul, arătându l cu degetul ca pe cel dintâiŭ și cel mai pĕcătos urzitor al acestui rĕsboiŭ neegal.

Insĕ cam dela începutul lui Februarie, starea lucrurilor s'a schimbat mult în Africa. Sosiră acolo noule trupe englese, așa încât numai de curênd un ministru engles s'a putut lăuda în cameră, că Anglia are în Africa sudică 180,000 de soldațĭ. Roberts, comandantul suprem al armatelor englese, este un beliduce probat. El îșĭ adună 50,000 de ómenĭ la granița statului Oranje, a plecat sĕptĕmâna trecută fără de veste către rîul Modder și curênd i-a succes a despresura orașul Kimberley.

Burii, după cum s'a vĕdut în urmă, n'au așteptat pe Englesĭ aicĭ; ei au fost surprinșĭ, și generalul lor Cronje numai mai târdiu a băgat de sémă în ce primejdiă mare se află cu armata lui, care era pe-aci sĕ fiă împresurată de Englesĭ. Iute și degrabă Cronje s'a retras pe cursul rîurilor Riet și Modder spre Bloemfontein, capitala statului liber Oranje. Englesli după el. S'au dat între cei doi inimicĭ lupte marĭ și la Londra se vestise chiar câte-va dile înainte, că Cronje a fost împresurat și nimicit. Dér n'a fost așa. Cronje s'a retras numai și nu s'a lăsat într'o luptă mai mare înainte de-a primi ajutóre de oștĭ din alte părțĭ.

Deja Vinerĭ în 16 l. c. séra Cronje se afla la *Paardeberg* (muntele calului) și *Coodoos-rand* (cósta antilopei), unde a bătut taberă și s'a făcut întărituri de sanțurĭ. Englesii gonindu-l, au ajuns aicĭ pe Burĭ și timp de trei dile tunul n'a mai încetat. Mare a fost mai ales lupta de Lunĭ, în care, după sciri sosite din amêndouĕ părțile, ce se combat acum cu atâta furiă, Englesii au perdut peste 100 de ofițerĭ și 1500 soldațĭ, ér Burii, asupra cărora se deschisese gurile a 50 de tunurĭ, au perdut 800 de ómenĭ. Tot în aceste lupte au fost rănițĭ doi generalĭ englesĭ.

Pe când se petrec acestea în partea apusénă a teatrului de rĕsboiŭ, dela rĕsărit, din Natal, vine scirea, că Burii vedêndu-se primejduițĭ, alérgă acum sĕ apere granița Transvaalului. Comandantul Burilor din Natal, generalul *Joubert*, a trimes la graniță tóte trupele disponibile și a lăsat în Natal numai atâția ómenĭ, câțĭ sunt de lipsă pentru a apĕra posițiunile mai însemnate. Sĕ pare, că Burii au lăsat în plata Domnului și Ladysmithul și póte că adĭ mâne vom audi, că acest oraș, pentru liberarea căruia Englesii au vĕrsat atâta sânge și au pățit atâta rușine, e despresurat cu totul și mântuit.

Astfel stau lucrurile acum pe câmpul de rĕsboiŭ din Africa. Probabil, că Englesii vor secera victoria finală, căcĭ ei sunt întreit mai numĕroșĭ decât Burii. Dér ce mai sci? Mai marele rĕsbóielor face une-orĭ și minunĭ și se póte, ca'n urma urmelor tot Burii sĕ iese învingĕtorĭ.

Ètă acum scirile mai nouĕ:

Luptele din jurul muntelui Paarde.

Scirile telegrafice sosite în urmă despre luptele din jurul muntelui Paarde sunt următórele:

Londra, 22 Februarie. Un comunicat al Agenției *„Reuter“* trimis erĭ séra din *Modder-River* spune: Divizia lui *Kelly-Kenny* a atacat Dumineca în dorĭ de di lagĕrul lui *Cronje* dela Koodoosrand lângă rîul Modder. Cu prețul a *jertfe marĭ* Englesii au înaintat pe teren deschis. Cincĭdecĭ de tunurĭ englese au bombardat Dumineca și Lunĭ lagĕrul lui Cronje. Burii au pierdut *800 de ómenĭ*. De altfel situația lui Cronje a rĕmas *neschimbată*.

Londra, 22 Februarie. Aceeașĭ agenție telegrafică a primit din *Paardeberg* Marțĭ (20 Febr.) după amiadĭ următórea scire: Dumineca Englesii au avut lupta cea mai mare în acest rĕsboiŭ. Divizia lui *Kelly Kenny*, care gonia pe Cronje, a ajuns ariergarda acestuia la vadul Klip și a înaintat mai departe spre lagĕrul Burilor dela póla muntelui Koodoos. Lupta s'a început în dorĭ de di. Infanteria călărétă a alungat ariergarda inimică în susul rîului către armata principală, ér o altă trupă de călărețĭ a manevrat la frontul și la aripa dréptă a inimicului. Armata principală englesă, care era situată pe țĕrmul nordic al rîului, a înaintat, ca sĕ încunjure taberă Burilor, ce se afla de asemenea pe țĕrmul nordic al rîului. *Kelly-Kenny* a ocupat douĕ vadurĭ, apoi a dat peste inimic, și comandantul engles a dat ordin de atac. Brigada highland de a stânga și brigada lui *Knox* de-a drépta și din centru au înaintat și atacat, ér brigada lui *Smith Dorien* a trecut rîul înaintând de-alungul țĕrmului nordic. Terenul pe ambele părțĭ ale rîului este plan și înaintarea trupelor a fost o întreprindere adevĕrat grozavă. *S'a repețit aprópe în sensul strict al cuvêntului lupta lui Methuen pe țĕrmul rîului Modder.* (Methuen fusese bătut și respins cu marĭ pierderĭ — Red.) In amêndouĕ dilele ómenii noștri *au fost espușĭ unui foc pustiitor*, dér situația a rĕmas neschimbată. Tunurile nóstre au bombardat estraordinar de violent și Burii au pierdut 800 de ómenĭ. Lunĭ am reînceput atacul cu 50 de tunurĭ.

In telegrama acésta, precum se vede, Englesii nu-șĭ arată perderile. Ètă însĕ, ce i-se anunță diarului *„Deutsches Zeitung“* din Berlin printr'o telegramă trimisă dela *Jacobsdal* chiar din isvor engles:

„Republicanii aliațĭ ne resping tóte atacurile. Artileria nóstră e nesuficientă. Cele douĕ încercărĭ ale nóstre de a încunjura lagĕrul Burilor dela Paardeberg, *s'au zădărnicit.* Atacul lui *Macdonald* dela spate *a fost cu totul respins.* Mai mult de *100 ofițerĭ și 1500 de ómenĭ au cădut și au fost rănițĭ.* 52 de ofițerĭ și 600 rănițĭ au fost dușĭ în spital. *Delarey* (generalul bur) amenință comunicațiile nóstre la Kofyfontein. O trupă din Oranje vine de către sud pe drumul dela Jacobsdal“.

Aceeașĭ fóie primesce din *Capstadt* următórea depeșă: Trenurile, ce merg spre *Kimberley*, nu mai circuléză. Se dice, că Burii oranjenĭ îșĭ reocupă posițiunile în jur de Kimberley. Linia telegrafică a fost érăși tăiată. Din *Durban* se vestesce, că armata principală a Burilor merge spre pasurile statului Oranje.

Ètă acum alte scirĭ din Londra (isvor engles) și Bruxella (isvor bur):

Londra, 22 Februarie. Cercurile politice și militare sunt fórte neliniștite din causa luptelor dela *Paardeberg*. Omenii specialiștĭ dic, că e mare rĕu, că după atâta timp lui *Roberts* nu i-a succes a raporta un succes decisiv. Perderile grozave ale reregimentului highland (300 ómenĭ) dovedesc, că luptele din urmă au cerut dela Englesĭ *jertfe uriașe de ómenĭ*. Telegramele din Jacobsdaal încă confirmă, că trupele lui *Roberts* au pierdut în cele 4 dile de lupte ómenĭ neînchipuit de mulțĭ și mai ales șirurile oficerilor s'au rărit grozav. Trupele lui Roberts sunt total istovite.

Bruxella, 22 Februarie. De pe câmpul de luptă soseso mereu scirĭ favorabile Burilor. In lupta sângerósă dela rîul Modder generalul bur *Dewet a bătut pe Englesĭ* și li-a luat 120 care cu munițiune și 3000 de boi. O telegramă din Pretoria anunță, că *Cronje* a secerat victoriă asupra lui Kelly-Keny și French. Burii au respins pe Englesi, carĭ au avut perderĭ marĭ.

O victoriă a Burilor.

Pe când se petrec acestea la muntele Paarde, din partea sudică se anunță, că la Colesberg a fost o luptă înfricoșată între Burĭ și Englesĭ, — O scire telegrafică din Londra spune, că la Colesberg *Burii au nimicit întreg regimentul engles Wilkshire.* A căduț un oficer de stat major, ér altul cu 140 ómenĭ a fost făcut prinsonier. Cei 600 ómenĭ ai regimentului au fost ca tăiațĭ cu cósa.

Cum a ajuns Cronje la muntele Paarde?

„Standard“ din Londra descrie astfel depărtarea lui *Cronje* din Maggersfontein, când a năvălit și a rupt cercul de impresurare al Englesilor:

Cronje a plecat la miedul nopții și Vinerĭ în dorĭ de di Englesii de pe Klipfurt-kopje l'au vĕdut înaintând. Tunurile marine începură sĕ verse foc asupra lui, ér brigada a 13-a a atacat îndată ariergarda Burilor, însĕ 2000 din aceștia au ocupat câte-va înălțimĭ lângă Klipfurt și de-acolo au apĕrat retragerea. Burii s'au luptat eroic în mijlocul focului ucidĕtor și au apĕrat fiă-care pălmac de pământ. Era ceva estra-ordinar a vedé acéstă luptă a armatei bure. Pe când ariergarda se lupta, armata principală înainta spre rĕsărit, apoi cea din urmă începù sĕ descarce tunurile, ca sĕ acopere retragerea ariergardei. Deși infanteria englesă s'a luptat strălucit, ea n'a putut totuși sĕ înainteze. Mai târdiu beliducele bur (Cronje) a recurs la un pas cutezat. A lăsat înapoi, acoperiții, 2000 de ómenĭ, ér cu ceilalțĭ s'a retras către Klipkraal-furt, depărtare de 6 milurĭ. Englesii observară planul, infanteria călărétă se reîntórse la *Klipfurt, trecù pe partea sudică* a rîului Modder și grăbi repede către Klipkraal-furt, ca sĕ taie acolo linia de retragere a lui Cronje. Insĕ jumĕtate din armata bură trecù deja rîul spre muntele Paarde, ér cealaltă jumĕtate încă trecù norocósă în mijlocul celor mai eroice lupte, deși Englesii o atacau în spate și în flancurĭ. Pe partea sudică a rîului armata Burilor a mers tótă nóptea spre Bloemfontein. Făcêndu-se diuă Kell-Kenny și Kitchener cu brigada 6 și Macdonald cu brigada highlander merse în góna inimicului. Macdonald a ajuns Dumineca la Klipkraal-furt și în marș forțat grabi spre Koodoosrand-furt, ca sĕ taie retragerea lui Cronje.

Că ce s'a întêmplat, se arată mai sus.

---

fie Gheorghe în haine de militar! îșĭ dicea ea. Óre ce-o fi făcênd el acum? El a dis, că o sĕ-mĭ scrie....

Óre o sĕ vie la primăvară?... Ei,... ar venì el, décă l'ar lăsa! Trebue sĕ fiă și pe acolo fete frumóse!...

Gândul acesta, făcù sĕ-i trécă ca o suliță prin inimă. Se săltà repede, rădimându-se într'un cot. Simția cum îi svîcnesc tîmplele.

Eh... da nu mĕ uită el pe mine! Și cine o sĕ-l iee pe dênsul acolo, la têrg!.... Acolo-s numai fete de boer.

Va sĕ dică peste trei anĭ, are sĕ vie, și eu am sĕ-l aștept. Ei, și ce? Mama mi-a spus că am numai 17 anĭ. O sĕ fiu tocmai de 20... Numai bine... Ș'apoi décă Gheorghina se mărită anul ăsta! Ea dice, că n'are decât 16 anĭ! Da Gheorghe al meu e mai frumos decât Radu al ei. Anica lui moș Ion are 23 de anĭ, de aceea satul îi dicea fată bĕtrână.... Eh, da el o sĕ vină până atuncĭ! Un fior ușor îi trecù prin tot trupul. Simțì, că statul culcată o ostenesce; se ridică repede în capul óselor. Cu mânile îșĭ pipăia sînul. Bătea așa de tare! Obrajii și ochii îi ardeau. Par'că-i venia amețélă.

Fără sĕ scie ce face, sărì drept în picióre, îndreptându-se înspre pîrleazul din fundul grădinei.

Mama Paraschiva trecea tocmai pe acolo.

— Veniam la voi, Irino.

— Mama a plecat la têrg.

— Da ce ai Irino de eștĭ așa de aprinsă la față?

— Deh, sciu eu, mamă Paraschivă! Mĕ arde în coș și par'că-mĭ vine sĕ mĕ tot duc,... sĕ mĕ duc departe.

— Așa e, fă Irino, écă și mie par'că tot așa îmĭ vine sĕ mĕ duc.

Amêndouĕ aședate pe iérbă, lângă șanțul din afara grădinei, încep a-se căina.

Ce tare a slăbit și mama Paraschiva asta! gândia Irina. S'o făcut ca o scóbă!

— Écă, fă Irino, mi-am perdut tótă regula casei, de când a plecat el; nu-mĭ vine nicĭ sĕ mai țes, nicĭ sĕ mai dreg o sdrénță măcar. Nu-mĭ mai pot lua gândul dela el. In tóte nopțile îl visez; și vise urîte! ba că-i plecat la bătăliă, ba că-i mort, ba că s'a cununat cu tine,... Domne iartă-mĕ! de nu 'i s'ar întêmpla ceva (se bate cu mâna peste gură).

— D'apoi eu, mamă Paraschivă, de câte-orĭ l'am visat!

De-alungul gardului, despre sat, se audiau nisce pașĭ ușorĭ. Irina și mama Paraschiva îșĭ lungesc gâturile pe după colțul gardului, ca sĕ vadă cine vine.

— Eh, Ionel Ciobănelul, dise Irina.

Ionel Ciobănelul se apropia de ele fără sĕ scie. Avea mersu legănat și aședat ca ómenii cei marĭ. Îmbrăcat în cămașe șiițarĭ albĭ, cu căciula înfundată până pe ochĭ și cu ciomagul de corn mai mare decât el. Mergea șuerând printre dințĭ un cântec, pe care și-l făcuse el singur din trișcă, când era cu caprele la păscut. Din când în când îșĭ arunca ochii printre gard în grădina Irinei. De câte-orĭ trecea pe acolo, nu sciu cum, par'că-i venia sĕ mérgă mai încet. De câte-orĭ dăria pe Irina prin ogradă séu prin grădină, par'că-i părea bine, ér Dumineca, atuncia când ceilalțĭ băieții de séma lui se duceau la minge séu la pórcă, el se tot făcea, că are trébă în préjma casei Irinei. Séra, când se întorcea cu caprele dela păscut, îșĭ făcea tot-déuna drum pe acolo. Scia, că décă Irina l'o vedea, o sĕ-l întrebe și de capra lor. Totdéuna o privia sfiicios, mai mult cu ochii în pământ, ér când o privia drept în față par'că-i venia sĕ rідă de bucuriă. În diua când Irina îl întreba câte ceva, se ducea vesel acasă seu la câmp. Diminița, când se scula, cel dintâiu gând era sĕ aștepte la pórta Irinei sé-i ia capra în sémă și sĕ-i dică: las, leliță Irino, c'o păzesc eu!

Tot mergênd așa încet cu gândul, că póte sĕ zărésca pe Irina, ajunse la colțu gardului în dosul căruia Irina și mama Paraschiva steteau aședate. Tresărì, când dădù cu ochii de Irina. Nu se aștepta sĕ o vadă acolo.

— Eh! da ce faceți aicĭ! dise el sfiicios și fără sĕ-șĭ dea sémă.

— Écă ședem, Ionel, îi rĕspunse Irina zimbind.

— Da tu ce cautĭ pe aicĭ! unde te ducĭ?

— Apoi,... mĕ duc și eu așa.... uite... pe colo (arată cu mâna înspre zarea dealului).

Ionel se oprì înaintea lor, fără sĕ voiască, învêrtind împrejurul lui bățul prin iérbă.

— Da moș Trifu ce face, Ionel?

— Șade! Décă i bĕtrân!

— Da tu ce facĭ tótă diua acolo sus cu caprele?

— Alerg după ele,.... le pasc,.... și pe urmă stau așa; am și o trișcă, mi-a făcut'o moș Trifu.

— Da scii sĕ cântĭ din ea?

BCU Cluj / Central University Library Cluj

SCIRILE ḌILEI.

— 12 (24) Februarie.

Serata musicală împreunată cu petrecere, ce s'a dat erĭ séră în sala dela Redută din partea „Reuniunei române de gimnastică şi cântărĭ" din loc a fost fórte animată. Domnii arangiatorĭ, se vede, au urmărit mai mult scopul de-a procura membrilor reuniunei o séră veselă şi plăcută, ceea ce li-a şi succes cât se póte de bine. Publicul a petrecut la mese până aprópe la meḍul nopţii, în care timp corul mixt al Reuniunei sub conducerea d-lui *George Dima* din interval în interval l'a delectat prin mai multe cântece gingaşe poporale. S'a cântat: „Scumpă dragă copiliţă", „Aşa mi-a rost ursita", „Nu-i dreptate nu-i", tóte composiţii pentru cor mixt ale d-lui G. Dima. Apoi „cântece de iubire", de I. Brahms tot pentru cor mixt cu acompaniare de pian. Tóte punctele au fost viu aplaudate. Acompaniarea au esecutat'o fórte precis d-na Maria *Popovicĭ* şi d-ra Eleonora *Dima*. Dansul, ce a urmat a fost fórte animat şi s'a continuat până târḍiu.

Catechet român în Viena. La recomandarea Consistoriului metropolitan din Cernăuţĭ, comitetul central şcolar al Vienei a numit catechet pentru elevii românĭ gr. or. pe capelanul militar d-l Pavel *Boldea*, care e un preot fórte zelos şi vrednic. Din propriul zel şi fără nicĭ o rĕsplată pe când se afla în Budapesta a propus tinerilor românĭ de acolo religiunea şi limba română, ér din 1897, când a fost strămutat la Viena, dênsul face acelaşĭ lucru îngrijindu-se, ca un bun părinte, de crescerea tinerilor românĭ din Viena. In acéstă capitală a Austriei, după datele consiliului şcolar de-acolo, se află 282 familii române gr. or. şi 145 copii. Intr'un timp părinţii românĭ erau siliţĭ a-şĭ trimite copiii la preotul grec, care însĕ nu scia nicĭ un cuvênt românesce. Putem sĕ ne închipuim, ce bucuriă pentru părinţii românĭ din Viena, că după asemenĭ împrejurărĭ au ajuns sĕ aibă catechet român şi încă un catechet atât de zelos şi promiţĕtor.

Sĕmĕnăturile în România. Cetim *„Gazeta Săteanului"*: Am ajuns, nădăjduim, în o epocă a anului, când ne este iertat a spune, că sĕmĕnăturile de grâu sunt scăpate de primejdiile iernei şi a secetelor din primăvară. Aşa înfrăţite cum au intrat în iérnă, aşa adăpostite de ger prin zăpada, ce le-a acoperit cu mare îmbelşugare şi mai într'una, e greu de a crede, că vor pieri prin vre-un ger târḍiu şi mare, tocmai acum când s'a încălḍit atâta şi plouă ca vara. Dér apoi pămêntul, cu prisosinţă umeḍit în marĭ adêncimĭ de multa zăpadă şi ploi, nu şi-a luat o reservă, nepomenit de mare umeḍélă, pentru a-o da plantelor în primăvară şi vară chiar de ar fi puţin ploiósă? S'au făcut încercărĭ în multe judeţe şi ni-se scrie de pretutindenĭ, că nu s'a putut constata sĕ fiă unde-va nu numai grâne şi secărĭ pierite, dér nicĭ colze (rapiţe) şi navete. Esceptiunile sunt fórte rarĭ: pe unde au fost inundaţiunĭ. Din singur susul Moldovei ni-s'a scris, că rapiţa s'a cam rărit din lipsa de zăpadă, dér a rĕmas destulă, fiind, ca în tótă ţéra, eşită prea désă. Sperăm, că în viitórea cronică vom avé de constatat, că şi ultima mare temere, ce au unii producĕtorĭ, s'a risipit: aceea, că pămêntul prea umeḍit ar puté fi surprins de vre-un ger, care ar rări din grâul pus prea târḍiu, ce nu e bine desvoltat şi a cărui ţesăturĭ pline de apă ar puté sĕ se strice de îngheţ, şi mai vêrtos a strica unele rapiţe cultivate. Ar fi un pĕcat! Rar perspective de an mănos pentru tóte culturile, rarĭ semne, că ele vor fi mult căutate şi bine plătite pentru esportaţiune, ca în anul acesta!

Jertfe pentru bisericĭ. Din Jupănescĭ ni-se scrie cu data 9 Febr.: Vĕduva *Paraschiva Vêrsan* din Bateştĭ a cumpĕrat pe séma s-tei bisericĭ un clopot în preţ de *400 coróne.* Lipsa acestui clopot am simţit'o cu toţii. Generósei dómne Paraschiva Vêrsan şi pe acéstă cale îi esprimăm cea mai căldurósă mulţămită. Rugăm pe bunul Dumnăḍeu, ca sĕ-i lungéscă firul vieţii până la adêncĭ bĕtrâneţe, ca sĕ pótă servi mult timp de model al faptelor nobile creştine in împrejurimea nóstră. — *Ionas Ardelean*, primar.

Esposiţiă de tablourĭ. M. S. Regina României însoţită de d-na Mavrogheni, a visitat Miercurĭ esposiţia de pictură a eminentului artist român Grigorescu. Regina a admirat timp de o óră galeria tablourilor şi a ales mai multe din ele, carĭ vor fi trimise la Palat. Se scie, că d-l Grigorescu a lucrat pentru M. S. Regele un frumos tablou, representând un car cu boi.

Dunărea, după scirĭ sosite din Galaţĭ, a început din nou a cresce ḍilnic. Tótă partea dobrogénă din faţa Galaţilor este inundată cu desĕvêrşire. Décă din părţile înalte ale oraşului îţĭ aruncĭ privirea peste marele rîu, îl veḍĭ întins, nemărginit.

Prinţul Bulgariei — cum anunţă ḍiarele „Narodni Pravna" şi „Pensée Slave" — vrea sĕ tréčă la ortodoxism, spre a se căsĕtori cu fiica Marelui Duce Constantin Nicolaevicĭ.

Concert. Mâne, Duminecă, musica orăşenéscă de sub conducerea dirigentului Brandner, va da un concert în sala dela otel „Europa". Inceputul la $7^1/_2$ óre séra.

Se caută lapte de capră adus ḍilnic la casă. Adresa a se întreba la administraţia „Gaz. Trans."

4). **Pentru folosire esterióră.** Durerile de încheiăturĭ, de reumatism şi şoldină, precum şi tot felul de aprinderĭ se vindecă cu succes sigur folosindu-se *spirtul lui Moll.* Preţul unei sticle 1 cor. 80 filerĭ. Se trimite ḍilnic cu rambursă postală de farmacistul şi liferantul curţii c. s. reg. A. Moll Viena Tuschlauben 9. In farmaciile din provinciă sĕ se céră preparatul A. Moll provĕḍut cu marca de contravenţiă şi subscriere.

Producţiunea tinerilor meseriaşĭ din Scheiŭ.

De câţĭ-va anĭ încóce harnicii noştri tinerĭ atât din Scheiŭ, cât şi din Braşovul vechiŭ ni-au dat şi ne dau tot mai multe probe de zelul şi însufleţirea lor nobilă de-a munci pentru binele şi înaintarea culturală a lor şi a poporului nostru în genere. In timp scurt tinerii noştri meseriaşĭ prin producţiunĭ şi petrecerĭ arangiate pe risicul propriu, au isbutit sĕ întemeieze sub scutul şi conducerea despărţĕmêntului braşovean al Asociaţiunei o frumósă bibliotecă poporală în Braşovul vechiŭ şi alta tot atât de frumósă în Scheiŭ, carĭ ambele sunt astăḍĭ mult cetite şi folosite de popor.

Abia au terminat cu bibliotecile şi aceeaşĭ harnică tinerime de meseriaşĭ a început cu stăruinţă sĕ lucreze în amêndouĕ suburbiile oraşului la înfiinţarea de fondurĭ menite pentru susţinerea de corurĭ vocale bisericescĭ, bune şi regulate. Fondul corului dela biserica de pe Tocile l'au avêntat pe cât aflăm, aprópe la 400 fl., şi tot aşa s'a pus o frumósă basă a fondului în Braşovul vechiŭ.

Pentru fondul dela biserica din Scheiŭ (Tocile) a fost arangiată şi producţiunea cu dans, ce s'a dat Dumineca trecută, 6 (18) Febr. c. în sala dela Redută.

Producţiunea acésta a avut o programă bogată şi bine alésă. S'a deschis printr'un fórte potrivit discurs rostit de d-l paroch al bisericei de pe Tocile V. Sfetea. D-sa cu cuvinte alese constată hărnicia tinerimei nóstre, care pe când alţii îşĭ perd serile prin cârciume şi risipe de banĭ, ea se adună la probe, unde face şcólă, cultivându-şĭ spiritul prin eserciţii în cântărĭ, declamaţiunĭ etc. Laudă, cu drept cuvênt, brava tinerime şi-i esprimă mulţămită pentru zelul şi jertfele, ce fără nicĭ o pretenţiă de remuneraţiă le prestéză pentru înaintarea causei nóstre culturale.

După acéstă vorbire viu aclamată, care a făcut bună impresiune asupra publicului, urmă esecutarea cu fórte frumos succes a cântărei „De-aşĭ fi iubit'o", din partea corului bărbătesc, dirigiat şi condus de d-l Dr. *Stinghe*. A plăcut mult acéstă cântare, care după aplause prolungite a trebuit sĕ fiă repetată. Cu acelaşĭ succes a cântat şi „Hai leliţă". Printre piese d-l G. *Gal* a declamat bine o poesiă de Pan, ér d-l Savu, înafară de program declamă cu efect douĕ poesii de Speranţă. S'a esecutat din partea d-lui Em. *Bobancu* şi un monolog „Fi érăşĭ bună", localisat de d-l I. Em. Bobancu. Predarea, deşi n'a fost uşóră, a succes bine şi monologul fù cu plăcere ascultat de public.

Urmă după acestea teatrul. S'au representat douĕ piese: *„O daraveră periculósă"*, farsă în 1 act localisată şi acésta de d-l I. Em. Bobancu. Ea fù representată prin d-nii V. *Moldovan*, D. *Bucă*, d-ra E. *Rusovean* şi d G. *Stinghe*.

A doua piesă teatrală a fost „Creditorii", comediă în 1 act de V. Alexandri. Acésta a fost jucată de d-nii: N. Purcărea, d-ra Elena Pufu, N. Ardeleanu, N. Scurtu, Al. Benigal, I. Prunache, V. Ogea, N. Voina, D. Gârneţĭ şi G. Iliescu.

Pentru-ca sĕ încunjurăm eventuale nedreptăţĭ vom spune numai în general, că ambele piese au fost jucate bine, la ceea ce a contribuit şi împrejurarea, că fiă-care dintre diletanţĭ îşĭ învĕţase bine rolul şi era stăpân pe el. S'au distins cu deosebire damele.

La bunul efect al representaţiunilor teatrale a contribuit mult şi succésa deghisare a diletanţilor, datorită friserului Victor Binder din Braşovul-vechiŭ.

Peste tot producţiunea a fost bine succésă şi tinerii au meritat cu drept aplausele furtunóse ale publicului; ér dansul, ce a urmat după aceea, a fost animat şi s'a continuat după mieḍul nopţii până târḍiu. Şi în privinţa materială, precum aflăm, a avut un succes frumos; despre acésta însĕ vom publica darea de sémă cu altă ocasiune.

ULTIME SCIRI.

Londra, 23 Februarie. Foile de diminéţa publică o telegramă din Capstadt, în care se spune, că Cronje a cerut Lunĭ după amiaḍĭ un armistiţiu de 24 óre, ca sĕ-şĭ îngrópe morţii. I-s'a respuns, că orĭ trebue sĕ lupte până în fine, orĭ se se predea necondiţionat şi sĕ mérgă în lagĕrul engles. *Cronje a respins acésta pretensiune* cu observarea, că a fost rĕu înţeles, deórece el *vré sĕ lupte până la ultimul om.* In urma acésta Englesii au pornit din nou focul din tunurĭ, care s'a continuat tótă nóptea. Lunĭ nóptea au fost prinşĭ 6 Burĭ, carĭ încercaseră a trece prin linia de foc englesă. Conducĕtorul acestor Burĭ fù puşcat. Patru din ei aveau scrisorĭ în care se spune, că Cronje a făcut dela Maggersfontein un drum de 35 milurĭ fără a fi poposit. Regimentul engles *Carabiai* l'a atacat pe Cronje cu asalt, *dér a fost respins cu perderĭ uriaşe.* Generalli *Knopf* şi *Macdonald au fost răniţĭ.*

Londra, 23 Februarie. Luptele la Paardeberg a durat trei ḍile. Lupta de Marţĭ a fost cea mai sângerósă. O telegramă *neconfirmată* spune că Cronje s'ar fi predat.

— Păi!

Se făcù un moment tăcere. Cu cât Irina şi mama Paraschiva îl privesc, cu atât li-se pare mai drag Ionel. Se uitau una la alta, par'că ar fi avut ceva sĕ-şĭ spună.

Ionel, vĕḍênd că nu-l mai întrébă nimic, nu scia ce sĕ facă. Sĕ plece nu se îndura. Din când în când ridica privirea, uitându-se pe furiş la Irina. Nisce băeţĭ, tovarĕşĭ de joc, îl strigau. Plecà spre ei.

— Vĕḍuşĭ, fă Irino, cum sémĕnă Ionel ăsta cu Gheorghe?

— Aşa e, mamă Paraschivă, tocmai şi eu gândiam tot aşa, când mĕ uitam la el.

— Vĕḍuşĭ, are sprâncenele închinate şi genele stufóse ca şi Gheorghe.

— Şi mersul legănat ca el, uite, privesce mamă Paraschivă!

— Bată-l norocu de copil, ḍicea duios mama Paraschiva. Eh! sórele e sus, fă Irino; mĕ duc, am lăsat ceaunul pe foc; o fi scăḍut tótă apa.

Irina aşeḍată tot în iérbă, privì lung pe mama Paraschiva până ce o perdù din vedere.

Da eu ce mĕ fac acum? se întreba ea. Se ridică în picióre sĕ vaḍă, decă tot mai e horă. Putù distinge câteva fete, prietine de-ale ei, carĭ jucau. Făcù câţĭ-va paşĭ, fără sĕ scie unde se duce. Ochii cădeau pe drumul Galaţului; urmărì tóte încovăiturile lui, până departe.

În loc sĕ se lase în vale, la horă, piciórele o îndreptară spre dealul din dosul casei lor. Trecù pe lângă douĕ case, singurele, carĭ marĭ erau în deal de a lor. N'a vĕḍut pe nimenĭ prin ogradă. Aveau lăcatul pe uşă. Plecà tot înainte; şi cu cât se apropia de zarea dealului, cu atât mergea mai repede. Sórele era aprópe la améḍă. Invĕluită de raḍele lui calde, cu faţa în bătaia unui vênt uşor şi rĕcoros, o luà rasna prin mirisce înspre cósta păduricei din zarea dealului. Unde se ducea?... Nicĭ ea nu scia.

În zarea dealului, se oprì o clipă, privind calea largă, ce se întindea de cealaltă parte. Zărea acolo, ca printr'o pânḍă străveziă, alte sate, alte pădurĭ şi coclaurĭ în depărtare. Îi venia, par'că, sĕ sbóre pe de-asupra văii aceleia pe cósta celuilalt deal şi de acolo tot aşa înainte, sĕ se ducă departe....

Obrajii îi erau aprinşĭ ca para focului. Sînul ei fraged şi têmplele îi svîcneau cu putere. Fugea, stringêndu-şĭ sînul cu mânile. I-se părea, că nu mai atinge pămêntul. Par'că era fermecată.

În cósta pădurei dădù de umbră. Vêntul uşor şi rĕcoros dispăruse. O linişte aşa de adêncă, încât o deşteptà o clipă din visul ei.

Se oprì sub un ştejar, privind mirată în jurul ei. Piciórele îi tremurau. Se lăsà uşor în genunchĭ; îşĭ luà capul între mânĭ şi căḍù cu faţa în iérbă. Plângea cu hohot.

Plânsul o uşurà. Încet-încet se liniştì; o obosélă copleşitóre îi cuprinse tot trupul. Căḍù într'un somn adênc.

Înspre séră, pe la tócă deabia, se deşteptà, privind nedumerită în jurul ei. Nu scia unde-i. Clopotul satului o dumerì. Se sculà repede şi plecà îngrijată ca nu cumva măsa séu tată-sĕu sĕ fi venit acasă.

În pórta casei, se mai liniştì; nu venise nimenĭ; lăcatul era tot pe uşă, o sete ferbinte îi usca buzele. Luà cofa de pe prispă şi se lăsà în vale la şipot.

(Va urma).

Burii în Africa de méḍă-ḍi.

(Urmare).

Convenţiunile dela Pretoria şi Londra 1881 şi 1884.

În 23 Martie 1881 s'a subscris pacea preliminară, ér în 3 August cea definitivă, aşa numită *„Convenţiune dela Pretoria"*. În înţelesul acestei convenţiunĭ Transvaalul şi-a pus afacerile esterióre, încheierea de convenţiunĭ şi tratate, precum şi cultivarea raporturilor sale diplomatice sub inspecţiunea englesă, recunoscù aşa-dér suzeranitatea Angliei şi s'a învoit, ca în Pretoria sĕ stea un „resident" (inspector) engles, care sĕ aibă un drept de inspecţiune mai ales asupra relaţiunilor indigenilor. Anglia şi-a mai reservat dreptul ca în cas de rĕsboiu trupele sale sĕ pótă trece prin Transvaal. În schimb însĕ Transvaalul avea sĕ se bucure de deplina autonomiă înăuntru, întru cât nu s'au garantat prin convenţiune drepturĭ deosebite idigenilor şi Uitlanderilor (= celor veniţĭ din strĕinătate); indigenilor (negrii) capacitatea de-a câştiga pămênt şi de a merge liberĭ dela un loc la altul, precum şi folosirea de „locaţiunĭ reservate", adecă ţinuturĭ reservate pentru ei; Uitlanderilo

Ceva despre emigrările Românilor Seceleni.

Ḑilele acestea s'a publicat un recensemênt privitor la mișcarea poporațiunei române din parochia Bacifalu (Săcele) de către parochul de acolo T. Frat[illegible] ale împărtășite prin acest recensemênt, nu sunt nici decum îmbucurătore.

Din ele se vede, că în urma continuelor emigrărĭ în România numĕrul locuitorilor românĭ decade din an în an, dér cu deosebire a scăḑut în primii anĭ după încetarea convenției comerciale cu România. Étă câte-va din datele, ce le comunică d-l paroch Frateș:

In 1875 se aflau în Bacifalu 291 familii și 1282 suflete de religia română gr. or. Până în 1890 numĕrul familiilor a scăḑut la 224, ér al sufletelor la 920. In 1900 constatările sunt puțin mai mângăitóre: numĕrul familiilor în ultimul period de 10 anĭ (1890— 1900) a scăḑut mai încet, dér totușĭ a scăḑut la 186, al sufletelor la 906. Așa-dér în decurs de 25 de anĭ (1875—1900) numĕrul familiilor s'a împuținat cu 105, ér al sufletelor cu 362.

E caracteristic, că în Bacĭ falu sunt mult mai numeróse nascerile pe partea bărbătéscă, decât femeéscă și cu tóte acestea numĕrul femeilor e mult mai mare, decât al bărbaților. Acésta din causă, că barbații încă de pe la etatea de 12 anĭ emigréză în România și nu se mai întorc la căminul lor, ér femeile rĕmân singure, și décă se mărită, cele mai multe se mărită prin alte sate.

Fiind raporturile Românilor din Bacĭfalu aprópe aceleașĭ ca ale locuitorilor românĭ din celelalte comune ale Săcelelor, putem sĕ ne facem o închipuire de numĕrul cel mare al Românilor emigrațĭ din aceste comune ale Săcelelor.

Vedem, cum stăpânirea ungurescă se îngrijesce atât de mult de binele Sĕcuilor ajutându-i pe tóte căile și cu tóte mijlócele din visteria statului, adunată din contribuțiile nóstre ale tuturor, numai ca sĕ nu fiă silițĭ a lua lumea în cap, pe când de sórtea Românilor, care este chiar mult mai grea decât a Sĕcuilor, nu numai că nu pórtă nicĭ o grijă, dér nicĭ habar nu are, ba pe de-asupra îi mai și persecută pe tóte căile.

Din Téra Oltului

— Febr. 1900.

Duminecă, în 30 Ianuarie v. (11 Febr. n. c.) s'a arangiat o producțiune teatrală-declamatorică împreunată cu joc din partea inteligenței române din învecinatele comune Șercăița-Bucium, în noul și frumosul edificiu al școlei române din Șercăița.

Producțiunea teatrală-declamatorică în comuna Șercăița, în acest cuibuleț românesc uitat de lumea mare, nu sciu de s'a mai pomenit când-va, la tot casul însĕ ea ni-a dovedit, că unde pĕtrunde lumina învĕțăturei, acolo începe a da și ródele sale binecuvêntate. Ceea-ce cu câțĭ-va anĭ mai înainte nicĭ nu s'ar fi putut cugeta, astăḑĭ a devenit fapt împlinit, căcĭ inteligența acestor două comune s'a întrecut în a arăta, că unde este voință și lumină, acolo lucrurĭ marĭ, frumóse și înălțătóre de inimĭ se pot face.

Meritul este a-se datori bărbaților conducĕtorĭ din aceste două comune, carĭ nu voiesc sĕ rĕmână îndĕrĕtul altor comune, carĭ póte au apucat cu câțĭ-va pașĭ mai înainte. E și sosit timpul, ca în tot locul sĕ dăm semne de viață și de capacitatea nóstră spirituală și prin acésta sĕ rĕspândim lumina și cultura până și în păturile cele mai de jos ale poporului nostru doritor de progres. Pentru ajungerea acestui scop formézǎ un escelent mijloc și producțiunile teatrale-declamatorice și musicale bine alese și întocmite. De aceea aflu potrivit a arăta frumosul succes dobândit cu producțiunea teatrală-declamatorică din Șercăița.

Producțiunea a constat din două piese teatrale, un monolog, apoi din un dialog umoristic-satiric, și în fine afară de program din două cântărĭ solo de un tinĕr student de bune speranțe.

In punctul prim „Sĕrăciă luciă“, de Ios. Vulcan, a escelat între ceilalțĭ dilettanțĭ inteligenta și istéța d-ră Aurelia Dobrin, care ca Veselina, fetița lui Sivu Iernilă, a fost la înălțime atât în interpretarea rolului, cât și în cântărĭ, așa că prin plăcuta d-sale voce ni-a ținut atențiunea tare încordată, ér desele aplause i-au rĕsplătit multa ostenélă pusă în studiarea și predarea rolului sĕu. De-asemenea cu bun succes șĭ-a jucat rolul d-l Visarion Bica, ca cărăuș. Dênsul se mișca pe bină ca un actor. Apoi d-l Vlic. Bărbat, pe Viliga, acest june nătărĕu, încă l'a sciut bine preda. Sivu Iernilă, d-l L. Dogariu, acest țĕran egoist și încăpățînat, încă se ținea bine: dér în urmă pentru pofta de câștig și de rĕsbunare a fost tras bine pe sfóră de Sanda vrăjitóre, care l'a uns mai întâiŭ cu lapte acru, apoi l'a tuns fără fórfecĭ.

Cu bun efect șĭ-au predat și celelalte dómne și domnĭ rolurile lor. Monologul „Herșcu Bucegiul“ încă a fost predat cu deplin succes de d-l Galat. Stelea, fiind adese-orĭ aplaudat.

A doua piesă teatrală a fost „Vlăduțul mamei“, comediă într'un act, scrisă la înțelesul tuturora, care décă e predată bine are efectul cel mai admirabil la popor. Acéstă piesă a succes peste tótă așteptarea; persónele, carĭ au avut rolurile principale, au jucat cu o dibăciă rară. E destul sĕ amintesc, că d-ra Aurelia Dobrin (Smarandița) și aicĭ a avut partea leului, căcĭ prin purtarea dênsei plăcută și delicată a sciut sĕ captiveze inima unui boer rafinat, învêrtit prin lumea mare, și în sfîrșit sĕ devină soția lui fericită; cu tóte că încăpățînata Savasta (d-na M. Bărbat) nu o ținea vrednică nicĭ de odorul ei Vlăduț. Mișcările Smaranditei, împotrivarea Savastei și naivitatea lui Vlăduț (Tr. Cerbu), care se da în vênt după Smarandița, creḑênd, că acésta încă se topesce după el, ca piatra în apă, a produs o necontenită ilaritate și erumperĭ în aplause. Și nicĭ nu puteai sĕ nu rîḑĭ, când d-l Tr. Cerbu, acest adevĕrat Vlăduț în chip și în formă, acum se da în scrânciob (legănuș), și când vede pe Smarandița capĕtă poftă de însurat. Aceste două contraste naive te făceau sĕ pufnescĭ de rîs, căcĭ astfel de personalitățĭ acomodate rolurilor nu poțĭ vedé la tóte ocasiunile. Costică, tînĕrul boer (d-l Nic. Bărbat) încă a făcut cât se póte de bine pe tînĕrul și elegantul boer din lumea nouă. Țăcălia și cilindrul îl prindea fórte bine, mișcările îi erau libere și neforțate. Moș Iftimi, bĕtrânul pădurar (d-l L. Dogariu) încă se ținea bine cu glăjuța.

In cel din urmă punct din program d-l Vis. Bica, ca nărod, și d-l Aurel Opriș, ca negustor, s'au produs bine. Aicĭ se putea bine observa marea deosebire dintre țĕranul de odinióră și între cel de acum, deși acesta din urmă a cercetat numai școla sătéscă.

După terminarea programului, d-l G. Vas, stud. cl. III comerc. în Brașov, un tînĕr mult promițĕtor, a esecutat două cântărĭ solo, carĭ au plăcut mult publicului, cerêndu-i-se sĕ repeteze. A fost viu aplaudat.

Mai am de amintit, că bina a fost fórte frumósă, împodobită cu țĕsăturĭ de casă, care de care mai frumóse și carĭ numai laudă pot face femeei române.

A urmat în fine jocul plin de foc, care era în stare sĕ rĕpéscă în valurile sale chiar și pe... bĕtrânĭ. Erau o mulțime de tinerĭ și domnișóre mândre și frumóse.

Inteligența nóstră din satele vecine, ba chiar și din depărtărĭ, n'a pregetat a da spriginul sĕu. Se înțelege, venitul încă a fost destul de frumușel.

Participantul.

Producțiune în Marcoș.

— Febr. 1900.

Împins de curiositatea de a cunósce viața Românilor din comitatul Treiscaune, despre a căror esistență nicĭ că se mai îngrijesc așa de mult mai marii noștri, considerându-i de pierduțĭ, în anii trecuțĭ împreună cu câțĭ-va colegĭ din acele părțĭ am luat parte la câteva petrecerĭ și nunte românescĭ, carĭ mi-au lăsat o plăcută amintire din acele locurĭ. De curênd am avut érășĭ ocasiune a petrece câte-va césurĭ într'unul din aceste sate. In 2 (14) Febr. c. s'a dat adecă o petrecere declamatorică-teatrală cu joc în comuna Marcoș, la care am participat și eu, însoțit de câțĭ-va colegĭ. Întrând în acéstă comună curat românéscă mĕ întrebam, cum a putut acest sat, fiind încunjurat jur-împrejur de elemente strĕine, sĕ-șĭ păstreze atât de curat și neatins caracterul sĕu național? Cum de nu s'a încuibat în acest sătic nicĭ măcar vre-un ovreiu, fără de care par'că nicĭ cea mai mică comună n'ar puté trăi?

Gândindu-mĕ astfel, mĕ pomenesc în mijlocul satului, în fața unei umilite căscióre, ce-i ḑiceau școlă; mi-am ḑis în gândul meu: Puternice Dómne! décă ai vĕḑut că aceștĭ ómenĭ nu sunt în stare a-șĭ edifica o școlă corĕspunḑĕtóre, pentru-ce nu li-ai trimis vre-un mecenate, care sĕ li-o facă, orĭ măcar sĕ-i ajute!

În curtea școlei ómenii îmbrăcațĭ în haine de sĕrbătóre așteptau cu mare nerăbdare evenimentul, ce avea sĕ urmeze în comuna lor. Chiar și natura pare-că contribuia la reușita acestei petrecerĭ. Era o ḑi dóră mai frumósă ca cele de primăvară. Sórele cu raḑele sale cele calde redeșteptase din amorțélă întreg satul. La órele două și ceva se începe producțiunea în localul școlei frumos decorată cu braḑĭ, prin un cuvênt de deschidere potrivit rostit în graiul poporului de preotul locului Georgiu *Dogariu*, făcênd sĕ înțelégă scopul nobil ce-l urmăresce prin arangiarea acestei petrecerĭ și cu ajutorul lui Dumneḑeŭ a celor ce vor urma în fiă-care an — *înființarea unei bibliotecĭ școlare* și mai târḑiu a unei bibliotecĭ poporale pe séma școlarilor și a locuitorilor din acest sat, enumĕrând apoi folósele, ce le vor aduce aceste bibliotecĭ. Vorbirea părintelui lor sufletesc a fost ascultată cu mare băgare de sémă, luându-șĭ fie-care înainte de a urma îndrumărilor și sfaturilor bune, în deosebĭ cu privire la crescerea copiilor. Mare li-a fost bucuria, când au vĕḑut pășind pe scenă 2 bărbațĭ din popor representând cu atâta energiă dialogul: „Nerodul și negustorul“, care făcea pe popor sĕ isbucnéscă în hohote de rîs aprópe după fiă-care propositiă. Succesul acestui dialog este de datorit în special zelosului învĕțător Damaschin *Cațaveiu*, care a sacrificat atâtea óre de muncă pentru-ca sĕ arate, că și cu băeții sĕi de școlă se póte face ceva. Mulțumițĭ de frumósele și plăcutele momente petrecute în mijlocul fruntașilor comunei se reîntórseră cei mai bĕtrânĭ pe la căminele lor, ér cei mai tinerĭ la casa fruntașului N. Muntean, unde peste puțin timp sosì și inteligența. O horă mare și frumósă se întinse în curte astfel, că în scurt timp spațiul părea prea mic. Veselia se potențéză din ce în ce. Țĕranul se vede atât de aprópe cu simțirile și cugetul de șefii sĕi. Privindu-i țĭ-se părea, că într'adevĕr e ḑiua cea mai fericită, pe care au trăit'o. Astfel a decurs petrecerea acésta poporală până în ḑorĭ de ḑi.

Séra era aprópe, și adevĕrata producțiune abia acum avea sĕ se încépă. Casa d-lui părinte fù în scurt timp înde-

---

dreptul de a se puté așeḑa orĭ și unde, de a câștiga proprietate și de a face comerciu, în ce privea însĕ drepturile politice ale Uitlanderilor rĕmase la voia Transvaalului sĕ li le dea orĭ nu după libera chibzuință. Și libertatea generală religionară fù introdusă acuma.

La 8 August 1881 a declarat guvernatorul engles din țéra Cap, Sir Hercules Robinson, printr'o declarațiă solemnel la Pretoria în numele Reginei, că *incorporarea dela 1877 e nulă și neavenită* și admoniă pe toțĭ supușii Transvaalului sĕ asculte de guvernul restabilit al Burilor. În Octomvre s'a întrunit apoi „Volksraad“-ul (representanța poporului) și a primit convențiunea cu Anglia încheiată de triumviratul Pretorius, Krüger și Joubert, deși nu fără óre-carĭ obiecțiunĭ energice contra unor puncte.

Președinte al „Republicei sudafricane“ precum se numia Transvaalul érășĭ fù ales la 1882, după retragerea bĕtrânului Pretorius, *Paul Krüger*.

Situația Republicei a fost la început puțin favorabilă. Financele erau încă fórte neregulate și cu indigenii guvernul avea marĭ greutățĭ. Eșind din cuiburile lor de prin stâncĭ și din visuinile lor căpeteniile Mampur și Mapoch, vasalii lui Secocuni, pe care l'au omorît, pustiiră țéra și numai cu mare greu a fost în fine biruițĭ; cel dintâiŭ fù spânḑurat, celui de al doilea 'i s'a avisat un domiciliu. Din causa luptelor de feliul acesta în partea vestică a Republicei emigrară érășĭ cete marĭ de Burĭ peste graniță și întemeiară în țéra Beciuana nouĕle republice Stellaland și Gosen. Acum s'amestecă Anglia, care era îngrijată de-o astfel de estindere a republicei Transvaal și în decursul tratărilor Krüger merse la 1883 la Londra. Aicĭ dobêndì el la 27 Februarie 1884 o nouă convențiune — *convențiunea dela Londra*, care, orĭ ce ar ḑice Englesii, nu numai a întregit convenția dela 1881, dér de fapt a delăturat'o. Inspecțiunea Angliei asupra raporturilor esterne ale Republicei a fost mărginită la aceea, ca acésta (Transvaalul) fără de aprobarea Reginei sĕ nu pótă încheia cu nicĭ o semințiă de indigenĭ tratate, afară numai de republica Oranje. Tocmai prin primirea acestei restrîngerĭ a dreptului de inspecțiune, Anglia a renunțat la inspecțiunea sa asupra comunicațiunei Transvaalului cu străinĕtatea și de-o suzeranitate asupra acestuia nu mai póte fi vorbă dela 1884 încóce. N'a rĕmas decât o ultimă rĕmășiță a acelei suzeranitățĭ. Un „resident“ engles în Pretoria nicĭ n'a mai fost de atuncĭ, ci acolo s'afla numai un consul general engles, care n'avea drepturĭ mai multe decât consulii generalĭ ai puterilor celorlalte. Nicĭ de dreptul de trecere a trupelor nu mai e vorba în convenția din Londra. In schimbul acestor concesiunĭ republica sud-africană s'a învoit sĕ-șĭ stabiléscă granițele esact și a renunțat la orĭ-ce emigrare viitóre („trek“) peste granițe. Stellaland și Gosen au fost în urma acésta deșertate de Burĭ și țéra Beciuană a fost predată Englesilor. Țéra Swasilor însĕ fù încorporată la 1893 cu Republica.

Cecil Rhodes.

Cei ce au sperat, că de acum Transvalul va fi lăsat în pace de Anglia, s'au înșelat. Causa de nouĕ certe și încurcăturĭ a fost *marea producțiune de aur*, care crescea vĕḑênd cu ochii în *Witwatersrand*, spre vest dela Iohannesburg. Producțiunea de aur în Transvaal dădea la 1896 nu mai puțin de 2.5 milióne de uncii, era dér numai puțin mai mică decât cea americană (ce da 2.6 milióne uncii) și întrecea producțiunea australică (ce da 2.2 milióne uncii) în mod însemnat. Cu alte cuvinte Transvaalul era — avênd în veder

---

Nu numai la noi se întrebuințéză **Apa amară „Francisc Iosif“** mai mult, ci și în comerciul universal cuprinde un loc însemnat. La cumpĕrare sĕ se céră anume: „Apă amară Franz Iosef“ de óre-ce ape cu mult mai inferióre se află în comercĭ cu aceiașĭ etichetă, așa că ușor se póte omul înșela.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

suită cu lume. Inteligența din jur, fără deosebire de naționalitate, curiósă de acéstă petrecere în Marcoș, se grăbi a-o cerceta. La 7½ se începe producțiunea. Punctele din program fură esecutate cu acuratețâ neașteptată, dovadă aplausele neîntrerupte din partea publicului. Indosebĭ a avut afect vorbirea d-lui preot, care prin câte-va cuvinte însuflețite arătă împrejurările de altfel favorabile, sub carĭ s'a început redeșteptarea acestui popor încunjurat de atâtea elemente strĕine. In cele din urmă pune la inimă tuturor, în ce mod trebue purces cu mult amărîtul nostru popor ducêndu-l pe adevĕrata cale a luminei. Vorbesce despre sacrificiile, ce le au adus fiiĭ sĕi suflescĭ pentru susținerea instituțiunilor sale culturale și-șĭ esprimă dorința ferbinte de a vedé în scurt timp *și șcóla edificată*. Speranța e în viitor, ér Dumnedeu nu ne va părăsi. Cu aceste cuvinte sfîrși părintele.

Punctele următóre din program fură bine esecutate. Interesant a fost teatrul, fața cu care se vedea pe fețele tuturor curiositatea.

Persónele diletante au sciut sĕ se achite bine de rolurile lor. D-șórele Aurelia și Anica Dogariu au captivat publicul cu cântările. La d-nii Damaschin Cațaveiŭ, David Bogolea și Nicodim Dogariu s'a observat multă cunoscință de causă. Cu un cuvênt piesa lui Negruzzi „Cârlanii" a fost la înălțimea succesului în interpretarea ei. Tot astfel au fost și declamările Sila și Vestitórea primăverei.

La órele 10 publicul, mulțumit de succesul producțiunei, se îndreptă la casa d-lui părinte. Se începù dansul. D-șóre nu lipsiau, căcĭ au alergat din depărtărĭ la acéstă comună romantică.

Hora era mare și frumósă. Musica anume adusă din România a mulțumit pe deplin pe participanțĭ. Tot decursul petrecerei a fost numai o veseliă. In cele din urmă dorile se iviră și jucătorii erau încă strînșĭ la Sêrbă. Sosise însĕ timpul despărțirei. Ne reîntórserăm toțĭ de unde am plecat plinĭ de amintirĭ plăcute. Ér cei mai bĕtrânĭ se mai aședară la câte un pahar de vin spre a continua după a lor bună chibzuélă petrecerea.

Resultatul material încă a fost destul de îmbucurător. Un profit curat de 22 coróne a pus basă bibliotecii școlare.

Marĭ au fost însĕ sacrificiile aduse pentru succesul acestei petrecerĭ din partea Onorabilei familii a d-lui părinte Dogariu. Nu s'a crutat nimica, nu s'a crutat ostenélă întru mulțumirea óspeților. In deosebĭ noi tinerii, deși necunoscuțĭ, am avut o primire frumósă și frățéscă. O masă întinsă și îmbelșugată ne-a înveselit inimele și nimic nu a lipsit, pentru mulțumirea nóstră și a tuturor óspeților.

Un participant.

Literatură.

A eșit de sub tipar ***Al doilea capitol din contabilitatea duplă,*** de *I. C. Panțu.* Acéstă nouă broșură conține: *afacerile de credit cambial și afacerile de bancă.*

La creditul cambial s'a întrodus o afacere de patru lunĭ, trecută în registrele principale și auxiliare după metodul usitat la noi, precum și după metodul numit frances, întocmai așa, după cum se întrebuințéză în practică, arătându-se încheerile lunare și încheerea anuală.

La afacerile de bancă, după o împărțélă sistematică a afacerilor, s'a esplicat scontul de cambii și reescontul, afacerĭ cu monete, avansurĭ pe efecte publice (lombard); împrumuturĭ pe alte gagiurĭ (marfă etc.) și depunerile spre fructificare. Esplicările s'au făcut la singuratice casurĭ și apoi s'au combinat la micĭ afacerĭ, carĭ durézâ trei și șése lunĭ, arătându-se încheerea într'un Maestru tabelar și la urmă arătându-se trecerile, așa după cum se întêmplă în practică, în registre principale și auxiliare.

Prețul este 2 coróne + 10 banĭ porto. De vêndare în Brașov: la Tipografia „A. Mureșianu" și la Librăria N. Ciurcu. In Sibiiu: la Librăria archidiecesană. — Atragem atențiunea publicului nostru, îndeosebĭ a celor ce se ocupă cu afacerĭ comerciale, precum și a membrilor din direcțiunile băncilor nóstre și a funcționarilor acestora, asupra acestei lucrărĭ de neapĕrată trebuință.

Intrebare și rĕspuns.

Dice că: ***un nebun aruncă o pétră în fântână și dece înțepțĭ nu o pot scóte.*** Séu: ***un nebun atâtea întrebărĭ pune, că o sută de înțelepțĭ nu pot rĕspunde.***

Pricina e, că a întreba e mai ușor, decât a rĕspunde. A cere e mai ușor, ca a da. A chiema e mai ușor, ca a veni. A dice e mai ușor, ca a tăcé. Tóte acastea sunt lucrurĭ simple și ușor de spus și de vorbit, dér cu atât mai încurcate și mai greu de împlinit.

La mulțĭ nebunĭ ar rĕspunde înțeleptul, când e întrebat, dér nu vré, că vede că n'are cui rĕspunde, séu că nu e la timp potrivit. La alții le rĕspund după cum vĕd, că e întrebarea.

De multe orĭ și fără bătaie de cap se cunósce prostul după întrebărĭ și înțeleptul după rĕspunsurĭ; séu nebunul după vorbire și înțeleptul după tăcere.

Tăcerea încă e un rĕspuns, séu un fel de vorbire mutéscă. Tăcerea înțeleptului, ca și vorbirea lui, dovedesc înțelepciune și amêndouĕ sunt de mare preț între cei cumințĭ, séu cumințițĭ, ca și fața (aversul) și dosul (reversul) unui ban bun. Vorbirea prostului, ca și tăcerea lui, dovedesce numai prostiă și amêndouĕ nu plătesc o zală nicăirĭ și pentru nimenĭ, precum e pilda cu un ban rĕu. Proștii și banii rĕi numai înaintea acelora sunt de óre-care preț, carĭ îșĭ iau asupră-le óre-care cercetărĭ despre prostiă și înșelăciunĭ omenescĭ. Dér proștii și nebunii se socotesc pe ei înțelepțĭ și cumințĭ, ér pe înțelepți îi țin de proștĭ și smintițĭ.

Pildele sunt mai bune și mai atrăgĕtóre decât vorbele. Écă câte-va pilde, cum sĕ nărăvesc înțelepții cu nebunii.

1. Regele *Priam* din vechime audise de înțelepciunea și stăpânirea pe sine a unui filosof cu numele *Candid.* El lăsà pe nisce nebunĭ nebleznicĭ sĕ-șĭ bată joc de el prin vorbe cum vor vré ei, ca sĕ-i vadă statornicia și înțelepciunea lui. După-ce l'au batjocurit cu felurite vorbe nebunescĭ și cu felurite întrebărĭ prostescĭ mai mulțĭ de-a rêndul, vine unul dintre ei în urmă și dice: „Lăsați-l în pace pe acest nebun, ce vĕ mai prindețĭ mintea cu el!" Filosoful rĕspunse fórte liniștit la toțĭ ceilalțĭ batjocuritorĭ, la acesta însĕ *tăcù.* Regele îl întrebà, că de ce nu rĕspunde și acestuia. Candid dise: *„Și tăcerea e un rĕspuns la nisce vorbe nesocotite ca acestea.... pentru-că eu nu pot cu limba mea, sĕ-l osîndesc pe el, precum el singur s'a osîndit pe sine cu limba lui".*

2. Mulțĭ nătărĕi îi tot supĕră pe Vlădăreni (din satul *Vlădenĭ*), când se întêlnesc câte unul dintre ei pe drum, că acasă la ei nu le dă mâna, că atâta minte au nătăreii sĕ gândéscă ce ar păți atuncĭ. Destul, că vorba de întêlnire a acelor nătărei cu ei, este: „Hei, mĕi, Vlădărene, când se face têrg la voi?" Unii mai glumețĭ rĕspund scurt: „*In 30 Faur*". Alții mai supĕrăcioșĭ: „Când ii fi tu cuminte". Alții: „Când o veni tătâne-tĕu cu burdihane de ită (vită) sĕ le vêndă la noi". Alții alt-fel, dér fie-care după cum vede, că e întrebarea.

3. Odată un alt nebun drăcos l'a întrebat pe *Luther*: „Ce a făcut și unde a stat Dumnedeu atât amar de vreme înainte de a face lumea?" Cum a fost întrebarea așa și rĕspunsul. Luther mi l'a ars cu vorba rĕspundêndu-i așa: „*A stat într'un mestecăniș și a tăiat nuele pentru cei-ce pun ast-fel de întrebărĭ*".

Rĕspunsul lui Luther la multe întrebărĭ neghióbe se potrivesce.

I. Dariu.

GLUME.

Invĕțătorul către un copil leneș: — Cum poțĭ sĕ fi atât de gras la corp, pe când la minte eștĭ atât de sec?

Școlarul. — Este lesne de priceput, Domnule Invĕțător: corpul mi-l nutresce mama; ér mintea. Dumniata!

*

Pentru ce a mușcat Adam din mĕr? — întrébă un învĕțător pe un școlar.

— Pentru-că n'a avut cuțit! — rĕspunse acesta.

*

Un unchiaș către nepotul sĕu: Pe ce vreme prândițĭ voi?

Nepotul: Mama ni-a spus, că îndată ce vei pleca Dumniata!

*

Un școlar către mama să: Mamă dragă, dă-mĭ un ou!

Mama. — Ce să facĭ cu el?

Școlarul. — Invĕțătorul ni-a spus, că ne va învĕța despre rotundimea pămêntului și de aceea tot copilul sĕ aducă câte un ou la școlă. Care nu va aduce oul, nu va puté înțelege.

Mama. — Ei, dragul mamii, dér ouĕle sunt scumpe acum, și eu n'am!

Copilul. — Nu face nimic, mamă, căcĭ Domnul a dis, că cine n'are ouĕ, póte sĕ aducă brânză!

*

In ora de istoriă, profesorul sfîrși povestirea rĕsboiului Troian cu urmatórele cuvinte;

— Nu uitațĭ, că eroul rĕsboiului Troian a fost Hector!

Școlarul Vasilescu dise cu bucuriă lui Ionescu: Acest nume e ușor de ținut minte, căcĭ chiar așa se chiamă cânele nostru!

In óra următóre profesorul întrébă:

— Cine a fost eroul principal din rĕsboiul Troian, sĕ spună Ionescu!

— Cânele lui Vasilescu! rĕspunse repede acesta. („Invĕț. Prim.)"

*

A: Ai tu multe rudenii sĕrace?

B: N'am pe nimenĭ, pe carĭ sĕ-i cunosc.

A: Ai pe cine-va care sĕ fiă bogat?

B: N'am pe nimenĭ, care sĕ mĕ cunóscă.

Călendarul sĕptĕmânei.

FEBRUARIE. are 29 dile. FAUR.

Dilele	Călend. Iul. v.	Călend. Gregor.
Dum.	13 C. P. Martinian	25 Qui. Mathiăs
Lunĭ	14 C. Par. Axentie	26 Rem. Victor
Marțĭ	15 Sf. ap. Onisim	27 Claudius
Merc.	16 Sf. Mar. Pamfiliu	28 Ep. Leander
Joi.	17 Sf. Teon, Tiron	1 **Martie.** Albin
Viner	18 Sf. Leon p. Roma	2 Simplicius
Sâm.	19 Sf. ap. Archipus.	3 Cunigunda

Prețurile cerealelor din piața Brașov.

Din 23 Februarie 1900.

Mĕsura séu greutatea	Calitatea.	Valuta austr. Kor.	fil.
1 H. L.	Grâul cel mai frumos	11	80
„	Grâu mijlociu	11	40
„	Grâu mai slab	11	—
„	Grâu mestecat	9	20
„	Sĕcară frumósă	7	20
„	Sĕcară mijlocia	6	80
„	Orz frumos	6	60
„	Orz mijlociu	6	20
„	Ovĕs frumos	4	80
„	Ovĕs mijlociu	4	40
„	Cucuruz	7	60
„	Mălaiu	8	20
„	Mazăre	13	—
„	Linte	18	—
„	Fasole	9	40
„	Sĕmênță de in	22	—
„	Sĕmênță de cânepă	8	40
„	Cartofĭ	1	80
„	Măzăriche	—	—
1 kilă	Carne de vită	—	88
„	Carne de porc	—	88
„	Carne de berbece	—	—
100 kil.	Sĕu de vită próspĕt	50	—
„	Sĕu de vită topit	72	—

---

teritoriul sĕu relativ mic — țéra cea mai bogată în aur din lume.

In anul 1894 veniturile statului Transvaal, care mai înainte avea sĕ lupte așa de mult cu lipsa de banĭ, treceau deja peste 45 milióne francĭ, din care 43% adecă aprópe 20 milióne veneau dela contribuțiile insdustriei minelor de aur, — con-tr[illegible] pentru concesiune și pentru dina-[illegible] esară; cheltuelile se urcau la 35 [illegible]

[illegible] bogată de aur a desteptat [illegible] ftele tuturor marilor speculanțĭ, [illegible] mare dintre aceștia era *Cecil* [illegible] a fost născut la 1853 în [illegible] rtford (Anglia) ca fiu al unui [illegible] stant. La 1870 el merse fără [illegible] Cap, și se făcù mai întâiŭ econom[illegible] ieș în minele de diamante din Kimb[illegible] Lici i-a succes lui a contopi apróp[illegible] ocietățile de băieșĭ într'o puternică [illegible] te numită De Beers-Company, ca[illegible] nea aprópe 100 milióne de francĭ și [illegible] în termen mediu în anĭ banĭ până [illegible] milióne și mai bine de francĭ — c[illegible] ată chiar și îndoit. Așa deveni Rhodes un om bogat și o aduse curênd acolo sĕ jóce și un rol politic.

Nisuințele celor din Londra de a violenta în mod brutal republica sud-africană au deșteptat mai întâiŭ poporațiunea olandesă în genere. La 1879 s'a format în capitala republicei Oranje, în Bloemfontein așa numitul „*Africander-Bond*" (liga africană), care curênd aflá mulțĭ aderențĭ în colonia Cap, (nu în Transvaal) și a căruia țintă era, de-a apĕra Africa de sud față cu ingerințele ce veniau dela Londra, a contrasta mai ales nisuințelor englese de a uni strîns coloniile în țéra mamă. Tomai în contra Angliei nu era îndreptată liga nicĭ n'avea în gând de a se despărți cu totul de ea.

Și Africanderii scieau sĕ prețuéscă valórea scutului flotei englese pentru litoralele estinse ale Africei de sud, la carĭ altfel puteau ușor sĕ rĕmnéscă și alte puterĭ ei se îndreptau numai în contra unei puternice direcțiunĭ politice „imperialiste". In Bond (liga), pe lângă olandesĭ, carĭ în Africa de sud sunt încă odată așa de numĕroșĭ ca Englesii, se aflau dóră și elemente englese, în lozinca ligei era decĭ egală considerare a ambelor națiunĭ (ceea ce aduse cu sine; că limba olandesă a fost admisă în parlamentul Coloniei Cap și înaintea tribunalelor) și așa crearea unui „sentiment național sud-african", care culmina în strigătul de rĕsboiŭ: „Africa de sud sĕ fiă a Africanderilor de sud!" Conducĕtorii ligei sunt adĭ Schreiner (ministru-președinte actual al coloniei Cap) și Ian Hendrik Hofmeyr.

Cecil Rhodes a început sĕ cocheteze cu acéstă puternică partidă, așa că cu ajutorul ei el deveni la 1890 ministru-președinte.

El nu era numai lacom de banĭ, ci avea și ambițiune politică. Planul sĕu era, ca tótă Africa de sud, până sus la lacurile marĭ, sĕ ajungă în posesiunea englesă. El spera, că-șĭ va puté aduna și mai marĭ avuții și rĕzimat pe aceste, va puté s'ajungă omul conducĕtor dela Cap până la Equator.

(Va urma).

Proprietar: ***Dr. Aurel Mureșianu.***
Redactor responsabil: ***Gregoriu Maior.***

Cursul pieței Brașov.

Din 24 Februarie 1900.

Banonota rom.	Cump.	18.90	Vênd.	18.96
Argint român.	Cump.	18.70	Vênd.	18 75
Napoleond'orĭ.	Cump.	19.08	Vênd.	19.14
Galbenĭ	Cump.	11.20	Vênd.	11.30
Ruble Rusescĭ	Cump.	2.64	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump.	118.—	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump.	21 40	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		101.—	Vênd	101.50

Têrgul de rîmătorĭ din Steinbruch.

Starea rîmătorilor a fost la 20 Februarie de 21,725 capete, la 21 Feb. au intrat 923 capete și au eșit 197 capete rĕmânênd la 32 Febr. un numĕr de 22 451 capete.

Se notéză marfa unguréscă: veche grea dela 92—96 fil. marfă ungurésca tinĕră grea dela 100—102 fil. de mijloc dela 100—102 fil. ușóră dela 99—100 fil. — Sêrbéscă: grea 97—98 fil., de mijloc 96—98 fil. ușóră: 94—97 fil. kilogramul.

Bursa de mărfurĭ din Budapesta

din 21 Febr. n. 1900.

Sĕminţe	Cualitatea per Hect.	Prețul p. 100 ch. ogr. dela	până
Grâu Bănățenesc	80	7.90	8.15
Grâu dela Tisa	80	7.95	8.05
Grâu de Pesta	80	7.90	8 05
Grâu de Alba-regala	80	7.85	8.
Grâu de Bácska	80	—.—	—.—
Grâu ung. de nord	80	—.—	—.—
Grâu românesc	80	—.—	—.—

Săminţe vechĭ ori nouĕ	soiul	Calitatea per Hect.	Prețul per 100 chilgr. dela	până
Sĕcară		70—72	6.25	6.35
Orz	nutreț	60—62	6.10	6.20
Orz	de vinars	62.64	5 65	5.70
Orz	de bere	64.66	5.65	5.70
Ovĕs		39.41	5.45	5.55
Cucuruz	bănăț.	75	—	.—
Cucuruz	altŭ soiu	73	.—	.—
Cucuruz	"		.—	.—
Hirișcă	"	-	5.30	5.80

Prețul pe 100 chilograme.

Producte div.	Soiul	Cursul dela	până
Sem. de trif.	Luțernă ungur	36.—	45.—
—	transilvană	—.—	— —
—	bănățénă	—.—	.—
"	roșia	58.—	64 —
Oleu de rap.	rafinat dupla	—.—	—.
Oleu de in		—.—	-
Uns. de porc	dela Pesta	50 50	51.—
"	dela țéră	—.—	—.-
Slănină	svêntată	43 --	44.—
"	afumată	44.--	45 —
Sĕu		—.—	—.-
Prune	din Bosnia în buțĭ	15 50	16
"	din Serbia în sacĭ	13.75	14.—
Lictar	slavon nou	18 —	18.50
"	bănățenesc	16.--	16.50
Nucĭ	din Ungaria		
Gogoșĭ	unguresci		
"	sêrbesci		
Miere	brută		
	galbină strecurată	—.—	—.
Ceară	de Rosenau	—.-	—.-
Spirt	brut	—.—	—.—
	Drojdiuțe de spirt	—.—	—.
		—.—	—.—

Nicu A. Popovicĭ

Doctor în drept,

avocat.

Bucurescĭ, Strada Dionisie 58.

(19—30,818).

Concurs.

Pentru complinirea postului de comptabil la Institutul de credit și economii „Poporul“ societate pe acții în Lugoș, cu care este împreunat un salar anual de 1400 coróne, prin acésta sĕ escrie concurs cu termin până la **31 Martie 1900** st. n.

Doritorii de a reflecta la acest post până la terminul fixat vor avé sĕ-șĭ presinte recursele la subscrisa direcțiune, avênd acele a le instrua cu testimoniu despre cualificațiunea de comptabilitate și cu adeverință despre praxa de până aci avută ca oficiant de comptabilitate.

Lugoș, 13 Februarie 1900.

Pentru direcțiune:

IOAN BOROȘ

președinte și director esecutiv.

869,1—1.

Nr. 2890/900.

Publicațiune

referitóre la evaluarea competințelor de cârciumărit pro 1900—1901.

Conspectele de conscriere, statorite de direcțiunea reg. ung. financiară referitóre la partidele carĭ s'au ocupat cu vêndarea articolelor supuse dărei de vin, bere și bĕuturĭ de spirt vêndute pe teritoriul orașului Brașov în decursul periodei dela 1 Iulie 1898 până la 30 Iunie 1899, se pot examina din **24 Februarie până inclusive 3 Martie 1900** la oficiul orășenesc de accise în decursul orelor de birou, stând partidelor în drept, ca în contra cuatităţii de articole, carĭ ating pe aceste partide, sĕ-șĭ aștérnă referitórele obiecțiunĭ scripturistice în decursul a 8 dile, acestui magistrat.

870,1—1 **Magistratul orășenesc.**

Nr. 2226—1900.

PUBLICAŢIUNE.

Se închiriază următórele obiecte orășenescĭ pe cale de oferte și anume:

a) Pe durata din 29 Septembrie a. c. până în Septembrie 1906:

1) Locuința în casa orășenéscă, șirul inului 35, cu 12 odăi, bucătărie, cămară, șopron de lemne și pod.

2) Locuința brutarului cu lucrătórea, strada măcelarilor 7.

3) Hanul „La Corónă“, strada vămei.

4) Berăria orășenéscă, strada porții.

5) Casa orășenéscă, prundul rozelor Nr. 3.

6) Casa orășenéscă, strada spitalului (templul israelitic).

7) Casa orășenéscă strada spitalului Nr. 69.

8) Cafenéua de pe promenadă.

9) Etablismentul de înotat și scalda,

10) Cârciuma din ștejeriș.

11) Cârciuma dela podul Bârsei.

12) Prăvălia de sub podul bătușilor 9 (acum Stangel & Zekeli).

b) Pe durata din 30 Aprilie 1900 până la 29 Septembre 1906.

Chișcul de pe promenadă dimpreună cu o parte din promenada dinaintea acestui chioșc pentru punerea meselor.

c) Pe durata din 1 Ianuarie 1901 până în 29 Septembre 1906.

Cârciuma de pe locul têrgului de vite (obor).

Pertractarea de oferte va avea loc în **15 Martie 1900** înainte de prând la 10 óre în oficiul orășenesc economic, unde au de a se aștern până la amintita óră ofertele scripturistice, sigilate și provĕdute cu un vadiu de 10% din chiria anuală oferată.

Condițiunile de oferte și acele contractuale se pot în decursul órelor de birou înainte de prând examina în oficiul orășenesc economic până în diua pertractărei de oferte.

Ofertele mai târdiu așternute séu acele necorespundătóre condițiunilor de oferte nu se iau în considerație.

Brașoov, 14 Februarie 1900

Magistratul orășenesc.

AVIS!

Supsemnatul fac cunoscut On. public, **că am deschis un**

Atelier de curelărie

în strada lăcătușilor casa Nr. 1, dinspre strada nouă de sus.

Lucrez tot felul de hamurĭ, chimire, curele și tóte obiectele ce cade în bransa curelarilor.

Se primesce un învățăcel. Mĕ rog de sprijinul On. public.

Cu tótă stima

Vasilie Muscalu.

„ALBINA“

Institut de credit și de economii în SIBIIU.

Nr. 4857.

Domnii acționarĭ ai Institutului de credit și de economii „ALBINA“ se invită prin acésta în virtutea §. 20 al statutelor societății la

a XXVII adunare generală ordinară

care se va ține în Sibiiu **Sâmbătă în 21 Martie 1900 st. n.** înainte de amédĭ la 10 óre în casa institutului (Strada Baier Nr. 1)

Obiectele:

1. Raportul anual al Direcțiunei; bilanțul anului de gestiune 1899 și raportul comitetului de supraveghiare.
2. Distribuirea profitului realisat conform bilanțului.
3. Distribuirea sumei destinate pentru scopurĭ de binefacere.
4. Fixarea prețului marcelor de presență pe anul curent.
5. Modificarea regulamentului de serviciu pentru oficialii institutului.
6. Alegerea a 2 membri în consiliul de direcțiune în sensul §-lui 36 din statute.
7. Alegerea membrilor comitetului de supraveghiere.

Domnii acționarĭ, carĭ în sensul §§ 22, 23 și 24 din statutele societății voiesc a participa la adunare în persónă, séu prin plenipotențiațĭ, sunt rugațĭ a-șĭ depune acțiile și eventual dovedile de plenipotență cel mult până Mercurĭ în 28 Martie a. c. st. n. 6 óre p. m. la cassa centralei în Sibiiu, séu a filialei în Brașov.

Sibiiu, 13 Februarie 1900.

872,1—1. **Direcțiunea.**

Insciințare.

Domnii membrii ai societății de împrumut și păstrare **„AURORA“**, sunt invitațĭ a participa la adunarea generală a XXVI-a, care va avé loc Dumineca **18 Martie 1900** la orele 10 a. m. în sala școlei fundaționale populare superióre din Năsĕud.

Pentru casul când acéstă adunare nu s'ar puté ține din lipsa voturilor recerute, prin acésta se convócă tot-odată a dua adunare, care va avé loc în 1 Aprilie 1900 la óra și *locul ficsat, în care vor aduce* hotărîrĭ valabile membrii presențĭ.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Ordinea dilei:

1. Raportul direcțiunei, și al comisiunei censuratóre.
2. Statorirea bilanțului pre anul 1899, distribuirea profitului, darea absolutoriului pentru anul de gestiune espirat.
3. Alegerea directorului pentru un period de 3 anĭ.
4. Alegerea alor doi membri în consiliul administrativ pre timp de 3 anĭ.
5. Alegerea comisiunei censurătóre pre timp de un an.
6. Propunerile consiliului administrativ și eventual alte propunerĭ insinuate în sensul statutului.

N. B. Domnii membrii vor primi raportul tipărit în terminul prescris, prin poștă.

868,1—3. **Direcțiunea.**

Prafurile-Seidlitz ale lui Moll

Veritabile numai, décă fiăcare cutiă este provĕdută cu marca de apĕrare a lui A. Moll și cu subscrierea sa.

Prin efectul de lecuire durabilă al **Prafurilor-Seidlitz de A. Moll** în contra greutăților celor mai cerbicóse la **stomach și pântece**, în contra cârceilor și acrelei la stomach, **constipațiunei cronice**, suferinței de ficat, **congestiunei de sânge**, haemorhoidelor și a celor mai diferite **bóle femeescĭ** a luat acest medicament de casă o rĕspândire, ce cresce mereu de mai multe decenii încóce. — **Prețul unei cutii originale sigilate** Coróne **2.**—

Falsificațiile se vor urmări pe cale judecătorescă.

Franzbranntwein și sare a lui Mo

Veritabilŭ numai, décă fiecare sticlă este provĕdută cu marca de scut plumbul lui **A. Moll.**

Franzbranntwein-ul și sarea este fórte bine cunoscută ca **un remediu popor** osebire prin tras (frotat) alină durerile de **șoldină și reumatism** și a altor urmări **Prețul unei sticle originale plumbate,** Coróne **1.80.**

Sapun de copii a lui Moll.

Cel mai fin săpun de copii și dame fabricat după metodul cel mai nou per tivarea rațională a pelei, cu deosebire pentru copii și adulțĭ. **Prețul unei bucățĭ** **Cincĭ bucățĭ** Coróne **1.80.** Fie-care bucată de săpun, pentru copii este **provĕdută** **de apĕrare A. Moll.**

Trimiterea principală prin

Farmacistul A. MO

c. și r. furnisor al curții imperiale Viena, T

Comande din provincià se efectuéză dilnic prin rambursă postală.

La deposite sĕ se céră **anumit** *preparatele provĕdute cu iscăli* *de apĕrare a lui A. MOLL.*

Deposite în Brașov: la d-nii farmaciștĭ **Ferd. Jekelius, Franz Keller, D. Eremia Nepoții, Teutsch & Tartler.**